

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра економіки праці та менеджменту

«До захисту в ЕК»

«До захисту допущено»

Директор інституту

Завідувач кафедри

(підпис) Олег ШЕРЕМЕТ
(ім'я та прізвище)

(підпис) Тамара БЕРЕЗЯНКО
(ім'я та прізвище)

«__» _____ 2024 р.

«__» _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності _____ 073 «Менеджмент» _____
(код та спеціальності)

освітньо-професійної програми «Менеджмент» _____

на тему: «Підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах» _____

Виконала: здобувачка 4 курсу, групи МН-4-7

Парфьонова Аліна Ігорівна _____
(підпис)

Керівник к. е. н., доц. Якимчук Тетяна Володимирівна _____
(підпис)

Рецензент _____
(ім'я та прізвище) (підпис)

Я як здобувачка Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавала і не одержувала недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувачка _____
(підпис)

Київ – 2024 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра економіки праці та менеджменту
Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 073 «Менеджмент»
Освітньо-професійна програма «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки
праці та менеджменту

_____ Тамара БЕРЕЗЯНКО
«19» грудня 2023 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

_____ Парфьонові Аліни Ігорівни

1. Тема роботи «Підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах»
керівник роботи Якимчук Т. В., к. е. н., доц.
затвержені наказом закладу вищої освіти від 19.12.2023 р. № 1004-КС.
2. Строк подання здобувачем роботи 27 травня 2024 р.
3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні акти, аналітичні та статистичні матеріали стосовно теми роботи, бухгалтерська, статистична звітність та аналітичні матеріали ТДВ «Яготинський маслозавод».
4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
Розділ 1. Теоретичні та методичні засади підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах.
Розділ 2. Аналіз діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод».
Розділ 3. Розроблення шляхів підвищення ефективності діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» в сучасних умовах.
5. Перелік графічного матеріалу
Результати дослідження знайшли відображення у 6 рисунках та 37 таблицях ілюстративного матеріалу.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 19 грудня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір та вивчення джерел інформації для написання кваліфікаційної роботи. Складання бібліографії наукових джерел	19.01.2024 р.	
2	Розроблення та затвердження плану роботи керівником кваліфікаційної роботи і керівником проєктної групи	25.01.2024 р.	
3	Робота над вступом до кваліфікаційної роботи	31.01.2024 р.	
4	Підготовка першого розділу, висновків до нього та подання його керівнику	29.02.2024 р.	
5	Підготовка другого розділу, висновків до нього та подання його керівнику	29.03.2024 р.	
6	Підготовка третього розділу, висновків до нього та подання його керівнику	23.04.2024 р.	
7	Підготовка висновків до роботи та подання його керівнику	25.04.2024 р.	
8	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	29.04.2024 р.	
9	Остаточне оформлення роботи. Формування проєкту доповіді, ілюстративного матеріалу. Погодження з керівником кваліфікаційної роботи	10.05.2024 р.	
10	Подання завершеної роботи на розгляд комісії з попереднього захисту	13.05.2024 р.	
11	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри та подача електронного варіанту роботи для перевірки на плагіат	27.05.2024 р.	
12	Захист кваліфікаційної роботи	Згідно графіку захисту	

Здобувачка

_____ (підпис)

Аліна ПАРФЬОНОВА

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Тетяна ЯКИМЧУК

_____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

У кваліфікаційній роботі розглянуто і узагальнено існуючі теоретико-методичні засади підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах. Описано методичні підходи до оцінки ефективності діяльності підприємства.

Проведено аналіз діяльності підприємства та досліджено ефективність діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод».

На основі проведеного дослідження було розроблено захід щодо удосконалення ефективності діяльності підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод». Захід спрямований на поліпшення асортименту підприємств та є досить простим в реалізації.

Проведені розрахунки свідчать, що запропонований захід є прибутковим та в подальшому можливе його впровадження на підприємстві.

Кваліфікаційна робота складена на 85 сторінках (без урахування додатків), містить 37 таблиць, 6 рисунків.

Ключові слова: ефективність, підвищення ефективності, підприємство, аналіз, захід.

ANNOTATION

In the qualification work, the existing theoretical and methodological principles of increasing the efficiency of the enterprise in modern conditions are considered and summarized. Methodical approaches to evaluating the efficiency of the enterprise are described.

An analysis of the company's activity and a study of the efficiency of the activity were carried out TDV «Yagotinsky Maslozavod».

On the basis of the conducted research, a measure was developed to improve the efficiency of the enterprise TDV «Yagotinsky Maslozavod». The event, aimed at improving the range of enterprises, is quite simple to implement.

The performed calculations show that the proposed measure is profitable and its implementation at the enterprise is possible in the future.

The qualification work consists of 85 pages (not including appendices), contains 37 tables, 6 figures.

Keywords: efficiency, efficiency improvement, enterprise, analysis, event.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	10
1.1. Теоретична сутність ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах.....	10
1.2. Фактори підвищення ефективності діяльності підприємства.....	16
1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності діяльності підприємства....	21
Висновки до розділу 1.....	25
Розділ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»...	27
2.1. Аналіз ринку молочних продуктів	27
2.2. Загальна характеристика діяльності підприємства.....	34
2.3. Дослідження ефективності діяльності підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод».....	44
Висновки до розділу 2.....	58
Розділ 3. РОЗРОБЛЕННЯ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	60
3.1. Програма підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах.....	61
3.2. Обґрунтування доцільності впровадження заходу щодо удосконалення асортименту підприємства та його впливу на основні показники діяльності підприємства.....	64
3.3. Управлінсько-організаційне забезпечення виконання заходу щодо удосконалення асортименту підприємства та його впровадження.....	74
Висновки до розділу 3.....	77
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	81
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Підвищення ефективності діяльності компаній в сучасних умовах є дійсно важливою темою. У сучасному бізнес-середовищі, де конкуренція постійно зростає, а ринкові умови та вимоги постійно змінюються, ефективність стає все більш важливим фактором успіху компанії. Це стосується як великого, так і малого бізнесу. Компанії, які здатні ефективно вирішувати проблеми та використовувати ресурси, можуть отримати перевагу над своїми конкурентами.

Підвищуючи операційну ефективність, компанії можуть оптимізувати процеси, знизити витрати, поліпшити якість продукції та послуг, прискорити виробництво і збільшити прибуток. Важливо також вміти адаптуватися до змін на ринку та швидко реагувати на зміни у внутрішньому середовищі компанії. Сучасні технології також відіграють важливу роль у підвищенні ефективності роботи компанії.

Таким чином, підвищення ефективності роботи підприємств у сучасних умовах є ключовим фактором сталого розвитку та успішної конкуренції на ринку.

Дослідження проблем підвищення ефективності компаній в сучасних умовах знайшли одне з провідних місць у сучасних працях вітчизняних та зарубіжних вчених економістів: Рогач С.М, Вовк О. М., Рац О.М., Дорошенко Г. О., Мазур А. М.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та методичних засад підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах та обґрунтування пропозицій щодо підвищення ефективності діяльності досліджуваного підприємства. Відповідно до сформульованої мети передбачається виконання таких завдань:

– визначити теоретичну сутність ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах;

- визначити фактори підвищення ефективності діяльності підприємства;
- розглянути методичні підходи до оцінки ефективності діяльності підприємства;
 - проаналізувати ринок молочних продуктів;
 - здійснити аналіз ефективності діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод»;
 - охарактеризувати особливості діяльності підприємства ТДВ «Яготинський масорзавод»;
 - дослідити шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства ТДВ «Яготинський масорзавод»;
 - розробити програму підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах;
 - обґрунтувати доцільність впровадження заходу що до удосконалення асортименту підприємства в сучасних умовах;
 - розробити управлінсько-організаційне забезпечення виконання програми щодо удосконалення асортименту підприємства в сучасних умовах.

Об'єктом дослідження є впровадження заходів щодо підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах.

Предметом дослідження в кваліфікаційній роботі є сукупність теоретичних, методичних та практичних підходів щодо впровадження заходів підвищення ефективності діяльності підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод».

Сферою застосування є підприємство ТДВ «Яготинський масорзавод», виробник ТМ «Яготинське».

У роботі використовувались такі методи дослідження, як: абстрактно-логічний метод – для теоретичних узагальнень та формулювання висновків; системний аналіз – для зведення інформації та її відпрацювання; методи статистичного, економічного аналізу; калькуляційний метод.

Інформаційною базою написання кваліфікаційної роботи стали наукові праці вітчизняних та закордонних учених у сфері забезпечення ефективності діяльності підприємства; статистична та фінансова звітність підприємства; періодичні видання; інформаційно-аналітичні матеріали, Інтернет-ресурси.

Структура роботи складена на 85 сторінках (без урахування додатків), містить 37 таблиць, 6 рисунків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

1.1. Теоретична сутність ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах

У сучасних умовах поняття "ефективність підприємства" займає одне з ключових місць у визначенні рентабельності бізнесу та ефективності управління підприємством, сприяючи його подальшому функціонуванню і розвитку.

Ефективність діяльності підприємства-це узагальнена оцінка фінансових і трудових ресурсів, поточних і необоротних активів за певний період часу, а також кінцевих результатів використання нематеріальних активів.

Ефективність на рівні підприємства характеризується співвідношенням між кількістю отриманих результатів, тобто прибутком, і кількістю ресурсів, витрачених або інвестованих у виробничу діяльність. Підвищення рівня ефективності може бути досягнуто або за рахунок залучення меншої кількості ресурсів для досягнення того ж результату, або за рахунок використання тих же ресурсів для досягнення збільшення результатів економічної діяльності. [7, с. 153].

Визначення ефективності завжди має значення, близьке до поняття результативності, показує результати діяльності, є основою для оцінки діяльності компанії, конкурентоспроможності, характеризує особливості роботи. Ефективність-це загальна економічна категорія суспільно-економічної формації, яка є вираженням кінцевого результату виробництва-співвідношення між отриманим ефектом і загальними витратами на виробництво [5, с. 73].

Питання про трактування ефективності на сучасному етапі розвитку

відносин як важливої категорії в економічній та організаційній науці і практиці вимагає визначення їх сутності і змісту. У табл. 1.1., розглянуті погляди різних вчених на поняття «ефективність».

Таблиця 1.1

Визначення поняття «ефективність»

Автор	Визначення
Мочерний С. В. [20, с. 43]	Ефективність – це здатність приносити ефект, результативність процесу, проекту тощо, які визначаються як відношення ефекту, результату до витрат, що забезпечили цей результат
Лямець В. І., Тевяшев А. Д. [4, с.12]	Ефективність – це не просто властивість операції (процесу роботи системи), що відображається в її здатності давати певний ефект, а дієвість такої здатності, тобто результативність, співвіднесена з ресурсними витратами
Сурмін Ю. П. [8, с. 11]	Ефективність – показник успішності роботи системи для досягнення встановлених цілей
Макконнелл К. Р. [17, с. 32]	Ефективність є співвідношенням між витратами ресурсів і виробленими в результаті їх використання обсягів товарів чи послуг
Дж. Блек [2, с. 23]	Ефективність – досягнення будь-яких визначених результатів з мінімально можливими витратами

Джерело: [2, 4, 8, 17, 20]

Автори, такі як: Лямець В. І., Тевяшев А., Мочерний С. В., вважають, що ефективність - це не тільки ефективність виробництва, а й відношення результату або ефекту виробництва до витрат суспільної праці. Автори

описують систему у виробничому процесі, акцентуючи увагу на ефективності системи, здатності системи викликати ефекти (результати) в процесі своєї роботи, тільки це визначення ефективності може бути застосовано до будь-якої сфери діяльності.

Сурумін Ю. П. та ми вважаємо, що ефективність - це широке поняття, яке може бути застосоване до функціонування будь-якої системи. Автор не уточнює ефективність виробничого процесу. Але його розуміння ефективності пов'язане з визначенням ефективності виробництва. Макконнелл К. Р. інтерпретує ефективність як відношення вартості ресурсу до обсягу товарів або послуг, вироблених в результаті його використання. І в цьому визначенні ефективність пов'язана з вартістю ресурсів. [46 с. 218].

При визначенні ефективності Дж.Блек робить акцент на мінімально можливому витрачання ресурсів при одночасному підвищенні ефективності. Тобто на перший план виходить можливість економії ресурсів при впровадженні виробництва та оптимізації виробничого процесу.

Узагальнити думки цих вчених можна в підході до визначення ефективності, який являє собою результативність функціонування системи і висловлює розуміння ефективності як економічної категорії, яка розраховується як співвідношення отриманих результатів і витрачених коштів і ресурсів.

Ефективність походить від слова ефект, яке характеризує зміну стану об'єкта або системи під впливом внутрішніх або зовнішніх причин. При створенні підприємства його засновники організують власний бізнес в надії на отримання ефекту у вигляді прибутку, для цього вони витрачають власні ресурси (інвестують капітал) і залучені (праця найманих працівників). Таким чином, ефективність виробництва на підприємстві відображає кінцевий результат використання засобів виробництва і засобів праці за відповідний період. Їх можна описати формулою $\text{ефективність} = \frac{\text{результат (ефект)}}{\text{ресурс}}$

(витрати). [3, с. 15].

Поняття "ефективність" пов'язано з рентабельністю. В економічній літературі рентабельність визначають як відносну міру прибутку, ефективності роботи компанії. Раніше термін «ефективність» означав ступінь результативності використання виробничих ресурсів. Це показник, що характеризує прибутковість діяльності підприємств в умовах жорсткої конкуренції на ринку та світової економічної кризи.

Показники, що характеризують ефективність та прибутковість фінансово-економічних механізмів підприємств в умовах економічної кризи, це: рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність реалізованої продукції [12, с. 43]. Крім того, про ефективність діяльності підприємства можна зробити висновок за такими показниками як витрати на 1 грн. реалізованої продукції та термін окупності власного капіталу.

Ці показники визначають правильність і доцільність управлінських заходів на підприємстві.

Рентабельність - це показник, який включає в себе всі фактори, що впливають на діяльність підприємства. Тому, цей показник можна використовувати менеджменту компанії при прийнятті управлінських рішень.

Цей показник можна назвати одним з найбільш інформативних показників для прийняття управлінських рішень.

Деякі автори описують рентабельність як відносну величину, що характеризує рівень прибутку. Завдяки впливу на фактори ефективності можна досягти стабільної та відносно високої рентабельності, в тому числі за рахунок розширення виробництва. Як правило, підприємства прагнуть досягти високої прибутковості бізнесу.

Нижче наведено основні показники прибутковості, які допомагають оцінити ефективність підприємства.

Найбільш загальним із них є рентабельність активів. Активами є майнові

цінності організації, що формуються за рахунок інвестування. Їх можна поділити на оборотні (оборотні кошти), та необороті (основні засоби). Можна розрахувати рентабельність активів і визначити ефективність їх використання в цілому, а також можна визначити ефективність використання різних складових активів підприємства.

Рентабельність активів - фінансовий показник, що характеризує ефективність використання всіх активів підприємства.[9, с.82] Для розрахунку цього показника спершу необхідно порахувати середньорічну вартість активів підприємства за формулою 1.1:

$$CA = \frac{\text{Сума активів підприємства на початку року}}{2} + \frac{\text{Сума активів підприємства на кінець року}}{2}, \quad (1.1)$$

Рентабельність активів розраховується за формулою 1.2:

$$Pa = \frac{\text{ЧП}}{\text{CA}} * 100\%, \quad (1.2)$$

де Pa – рентабельність активів.

CA – середньорічна вартість активів підприємства;

ЧП- чистий прибуток підприємства.

Рентабельність активів впливає на всі внутрішні і зовнішні чинники.

Власний капітал - це капітал, вкладений власниками бізнесу, який складається з: статутного капіталу, пайового капіталу, додаткового вкладеного капіталу, іншого додаткового капіталу, резервного капіталу, нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), неоплаченого капіталу та вилученого капіталу.

Формула рентабельність власного капіталу включає такі показники 1.3:

$$РВК = \frac{\text{ЧП}}{\text{СВК}}, \quad (1.3),$$

де, РВК – це рентабельність власного капіталу;

СВК – середнє значення власного капіталу;

ЧП – чистий прибуток підприємства.

Середнє значення власного капіталу визначається за формулою 1.4:

$$СВК = \frac{\text{Власний капітал на початку року}}{2} + \frac{\text{Власний капітал на кінці року}}{2}, \quad (1.4)$$

Зменшення власного капіталу збільшує показник рентабельності власного капіталу. Власний капітал виступає одним із найважливіших об'єктів фінансового та управлінського обліку, які є основою інформаційного забезпечення фінансового менеджменту. Він є також об'єктом фінансового аналізу підприємства. [38, с. 81]

Термін окупності власного капіталу розраховується за допомогою показника власного капіталу, 1.5:

$$ТО \equiv \frac{100}{ВК}, \quad (1.5),$$

де, ТО – термін окупності;

ВК – власний капітал.

Термін окупності – це мінімальний проміжок часу (вимірюється в місяцях або роках), з моменту початку проекту, а інвестиційні витрати покриваються чистим грошовим надходженням. [4, с. 84]

Розглянемо поняття «рентабельність реалізованої продукції». У вигляді чистого прибутку - це показник який показує величину чистого прибутку (виручка компанії, чисті операційні витрати, відсотки, податки). Кожен з продажів генерується в гривні. Цей показник розраховується як відношення чистого прибутку до обсягу продажів, та показує частку виручки компанії, яка залишається після вирахування всіх витрат за поточний період. Також це значення дозволяє приблизно спрогнозувати, наскільки зросте чистий прибуток компанії зі збільшенням обсягу продажів на гривню.

Коефіцієнт рентабельності реалізованої продукції визначається за формулою 1.6:

$$Ррп = \frac{ЧП}{СРП} * 100\%, \quad (1.6),$$

де, Ррп - рентабельність реалізованої продукції;

ЧП – чистий прибуток;

СРП – собівартість реалізованої продукції.

Оптимізація фінансових ресурсів і зниження витрат на участь; використання податкових пільг; зниження витрат на виробництво товарів, вартість послуг, маркетингові комунікації - все це призводить до підвищення рентабельності продажів. Для загальної характеристики змін собівартості продукції на рівні підприємств і галузей промисловості використовується показник витрат на 1 грн. реалізованої продукції.

Формула витрат на 1 гривню реалізованої продукції, має такий вигляд 1.7:

$$ВнаРП = \frac{ПВ}{ЧД}, \quad (1.7),$$

де ВнаРП - витрати на 1 гривню реалізованої продукції;

ПВ – повні витрати, витрати на виробництво та реалізацію продукції;

ЧД – чистий дохід від реалізації продукції.

Показник витрат на 1 грн. реалізованої продукції, має ряд таких переваг як: можливість використовувати його як у часі (аналіз динаміки), так і в просторі (порівняння значення показника різних підприємств). Крім цього слід відзначити його універсальність.

1.2 Фактори підвищення ефективності діяльності підприємства

Економічна ефективність залежить не лише від економічного ефекту, а й від витрат та ресурсів, які спричинили цей ефект. Як відомо, ефективність роботи підприємства залежить від багатьох факторів: попиту на продукцію, що випускається, її конкурентоспроможності, технічного рівня виробництва, відповідності сучасним вимогам, кваліфікації виробничого та управлінського персоналу.

У сучасних умовах підвищення ефективності роботи підприємства є основним стратегічним напрямком розвитку всіх галузей економіки,

об'єктивною необхідністю, обумовленою вимогами господарського законодавства. [7, с. 129].

Завдання підвищення ефективності роботи підприємства полягає в забезпеченні максимально можливого результату за кожну витрачену одиницю праці, матеріалів, фінансових та інших ресурсів. Таким чином, критерієм ефективності виробництва в макроекономічному масштабі є підвищення продуктивності суспільної праці. Взаємодія 3-х детермінант постійно регулює виробничий процес на будь-якому підприємстві. Ці фактори є предметом вивчення персоналу (робочої сили), праці та трудовитрат. Використовуючи наявні засоби виробництва, персонал підприємства виробляє суспільно корисну продукцію або надає виробничі та побутові послуги. Отже, з одного боку, відбувається зниження вартості життя і робочої сили, а з іншого - результату виробництва (діяльності), який залежить від розміру використовуваних засобів виробництва, людських ресурсів і рівня їх використання. Перш ніж перейти до факторів підвищення ефективності діяльності підприємства, слід навести характеристику факторів, які чинять вплив на економічну ефективність господарської діяльності підприємства (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

**Фактори, які здійснюють вплив на економічну ефективність
господарської діяльності підприємства**

Внутрішні	Організаційно-правова форма регулювання Ефективність системи управління та трудових ресурсів Наявність сировини Стан матеріально-технічної бази Рівень виробничо-технологічного забезпечення
Зовнішні	Політико-правові. Соціально-культурні Природно-кліматичні умови. Кон'юнктура ринку Фінансово-кредитна політика. Податкова система Інвестиційна привабливість галузі Наявність ринку збуту і платоспроможність споживачів

Джерело: [45, с. 275]

Для того щоб охарактеризувати фактори, що впливають на ефективність фінансово-господарської діяльності, бажано розрізнити їх внутрішні і зовнішні. Внутрішній показник залежить від ефективності роботи керівництва і корпоративної команди, виражає результати діяльності підприємства, в той час як зовнішній кількісно оцінює рівень виробництва і використання фінансових ресурсів. Крім того, від організаційно-правових форм власності залежить інвестиційна привабливість господарюючих суб'єктів, розмір і обсяги виробництва, рівень контролю якості управлінських рішень.

Від кваліфікації управлінського персоналу і трудових ресурсів залежить рівень продуктивності праці, ефективність, якість організації виробничих і господарських процесів на підприємстві, здатність розширювати виробництво і отримувати додатковий прибуток. Слід зазначити, що існують досить важливі фактори, що впливають на доступність сировини, оскільки виробничий процес повністю зупиняється при нестачі сировини. Рівень готовності основних фондів, наявність оборотних коштів для проведення поточних і масштабних ремонтів, модернізації та придбання сучасного обладнання також відіграють важливу роль в ефективності виробничої діяльності компанії.

Серед зовнішніх факторів необхідно виділити вплив природно-кліматичних умов. Випуск готового продукту повинен бути підтверджений не тільки ринковим попитом, але і наявністю платоспроможних споживачів, що володіють достатніми фінансовими ресурсами для його придбання. [51 с. 151].

Завдяки доступу до кредитних ресурсів і наявності потенційних інвесторів компанія збільшить обсяги виробництва, модернізує, реконструює і переоснащує виробничі потужності, а також придбає нове обладнання і технології. Державна підтримка також відіграватиме важливу роль, оскільки вона допомагає спростити податкове навантаження і розрахунки на різних рівнях бюджету. Тому основними факторами, що підвищують виробничу ефективність підприємства, є: підвищення рівня технічної оснащеності,

підвищення якості управління, Організація виробництва і праці, оптимізація обсягів і структури виробництва.

Основні напрями підвищення економічної ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств можна навести у вигляді табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Напрями підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства

Напрямок підвищення економічної ефективності	Характеристика
Організаційний	Організаційно-правова структура управління Організація виробничо-господарської діяльності на підприємстві
Технологічний	Упровадження сучасних досягнень у сфері техніки і технології Удосконалення наявної техніки і технології
Ресурсний	Використання оборотних засобів Використання основних засобів Ефективність використання трудових ресурсів

Джерело: [26, с. 213]

Аналізуючи дані, наведені у табл. 1.3, ми приходимо до висновку, що одним з основних напрямків підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства є організаційний, і відповідно до цього пошук нових можливих шляхів вдосконалення системи управління та підвищення ефективності процесів, що виконуються на підприємстві. підприємництво здійснюється.

Другий напрямок-підвищення фінансово-господарської активності підприємств. Технології, що забезпечують впровадження сучасного обладнання та технологій у виробничий процес, а також вирішення організаційних та правових проблем. [3, с. 19].

Третій напрямок-ресурсоорієнтоване, яке засноване на необхідності детального аналізу наявних ресурсів і використання живої праці.

За допомогою організаційного спрямування вони розробляють способи

підвищення ефективності управління процесами, що відбуваються на підприємстві. Оскільки організація виробничого процесу є важливим елементом ефективності підприємства, ще один з резервів для її поліпшення. Аналіз всіх аспектів ефективності, починаючи з рівня робочого місця окремих співробітників і закінчуючи рівнем підприємства в цілому, не так важливий. Враховуючи специфіку діяльності виробничих підприємств, необхідно звернути особливу увагу на можливість використання масового виробництва і великосерійного виробництва, оскільки таке виробництво більш ефективно – більшість компаній технічно відстають, ця проблема вирішується в рамках технічного напрямку. Проблема технічного відставання складається з 2 елементів: матеріального і нематеріального.

Перший пов'язаний з оновленням і вдосконаленням технічної бази, а другий - з організаційними та правовими питаннями. Тому, щоб подолати технічні прогалини, необхідно переходити на сучасні технології і впроваджувати систему взаємовідносин, звану корпоративною культурою. Найбільш просунуті компанії з багаторічним досвідом роботи мають таку систему, тому її необхідно запозичувати. За допомогою ресурсної орієнтації необхідно проаналізувати ефективність використання наявних матеріальних і трудових ресурсів. При цьому необхідно враховувати рівень використання обладнання, структуру виробничих витрат, амортизацію, матеріальні витрати, частку витрат на оплату праці. Всі показники, по можливості, слід проаналізувати в динаміці, а також порівняти з показниками найближчих конкурентів. Ми вважаємо, що використання всіх цих напрямків може забезпечити достатні темпи зростання ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств. Основним завданням досліджень вчених з різних країн є комплексне використання економічно обґрунтованих знарядь і предметів праці, а також пошук нових методів їх раціонального використання, оскільки використання ресурсів і економічна ефективність виробництва тісно пов'язані.

Отже, не можна очікувати ефективності фінансово-господарської діяльності при необґрунтованому використанні потенціалу ресурсів. Одним з основних завдань господарюючого суб'єкта є вирішення проблеми підвищення ефективності використання обмежених виробничих ресурсів шляхом виявлення і максимального використання наявних ресурсів діяльності для поліпшення кінцевого результату роботи. Таким чином, нестача ресурсів може бути покрита за рахунок створених раніше резервів. [12 с. 76].

Таким чином, під економічною ефективністю розуміється максимальна вигода, яка може бути отримана при мінімальних витратах в ході господарської діяльності з урахуванням додаткових умов, що виникають при визначенні ефективності відповідних економічних заходів. Завдання підвищення ефективності виробництва і діяльності підприємства в цілому полягає в забезпеченні максимально можливого результату за кожен витрачену одиницю трудових, матеріальних і фінансових ресурсів. Основними напрямками підвищення ефективності підприємства є ресурси, Організація і технології.

1.3 Методичні підходи до оцінки ефективності діяльності підприємства

Оскільки оцінка ефективності діяльності підприємства відіграє важливу роль у системі діяльності та управління підприємством, результати оцінки показників ефективності можуть бути використані для подальшого розвитку підприємства, формування як стратегічних, так і тактичних цілей [4]. Ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства – це узагальнений показник ефективності використання робочої сили, виробничих матеріальних ресурсів, тощо. Основні показники ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства наведені у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Основні показники ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства

Складові	Основні показники
Ефективність використання трудових ресурсів:	<ul style="list-style-type: none"> - виробіток; - трудомісткість; - продуктивність.
Ефективність використання матеріальних ресурсів:	<ul style="list-style-type: none"> - рентабельність активів; - рентабельність власного капіталу; - рентабельність продукції; - рентабельність операційної діяльності; - рентабельність продажів; - рентабельність інвестицій.
Ефективність використання основних виробничих фондів:	<ul style="list-style-type: none"> - фондоддача; - фондомісткість; - рентабельність.

Джерело: [35, с. 345]

На поточному етапі розвитку підприємства необхідно використовувати нові методи оцінки результатів діяльності, оскільки раніше застосовувані методи не завжди забезпечують повне відображення всіх економічних показників. Це важливий важіль для керівництва при прийнятті стратегічних цілей. Існує 3 основних методологічних підходи, за допомогою яких можна проаналізувати ефективність підприємства [17 с. 38]:

- ринковий-використовується для порівняння даної компанії з аналогічними компаніями;
- прибутковий-створюється на основі майбутньої вартості об'єкта нерухомості і в першу чергу ґрунтується на доході, який вказує на позицію покупця;
- витратний-заснований на тому факті, що ефективність підприємства відображає його витрати.

Розглянемо переваги та недоліки цих методів у табл. 1.5

Таблиця 1.5

Переваги і недоліки основних методичних підходів

Підхід	Переваги	Недоліки
Витратний	Базується на реально існуючих активах, особливо придатний для певних видів підприємств.	Не розглядає рівні прибутку, часто не бере до уваги вартість нематеріальних активів та гудвілу.
Ринковий	Повністю являється ринковим методом. Відображає нинішню реальну практику.	Базуються на минулому, потрібний цілий ряд виправлень, поправок, дані є важкодоступними.
Дохідний	Враховує ринковий аспект (дисконт ринковий) та враховує економічне старіння.	Досить трудомісткий прогноз, носить не повністю достовірний характер, а частковий.

Джерело: [14, с. 92]

Метод витрат в основному використовується для компаній, які стабільно працюють на ринках зі значними активами, ринковий метод використовується для оцінки вартості акцій акціонерних підприємств, а метод доходів використовується, коли є можливість визначити майбутній грошовий дохід підприємства.

Вищевказаний методологічний підхід дуже активно використовувався в багатьох країнах, оскільки особливих складнощів при проведенні розрахунків за цими методиками не виникало. На практиці було показано, що компанії, які почали використовувати сучасні методи аналізу ефективності своєї діяльності, піднялися на значно вищий рівень, оптимізувавши свою діяльність. Ця тенденція більш виражена в зарубіжному досвіді, такому як США, Німеччина, Франція та Великобританія. [10 с. 161].

Основною причиною використання цих підходів у цих країнах є їх

ефективність у поєднанні зі здатністю самої компанії правильно застосовувати навички. Однак з розвитком підприємницької діяльності система методів оцінки ефективності постійно оновлюється, з'являються все нові, більш ефективні і складні методи, в результаті чого в залежності від цінності їх розрахунків терміново потрібна їх класифікація.

Показники ефективності можуть бути класифіковані відповідно до наступних показників:

- показники залишкового прибутку;
- показники руху грошових коштів-показники, засновані на ринкових прогнозах-відносні показники;
- показник зростання. Вищевказана група показників не знаходить широкого застосування в практиці вітчизняних підприємств. [6, с. 52.]

Використання нових сучасних методів оцінки має як переваги, так і недоліки. Сучасні проблеми економіки та підприємництва, можна віднести до наступних переваг:

- при використанні сучасних методів аналізу ефективності функцій підприємства існує досить широкий діапазон параметрів оцінки.;
- Існує кількісна і якісна узгодженість між різними показниками, що дозволяє більш комплексно визначити ефективність підприємства.

Недоліками використання нових сучасних методів є:

- отримані показники є загальними, тому вони не вказують на конкретні недоліки управління;
- більшість з цих методів показують недостатність даних фінансової звітності;
- розрахованих показників недостатньо для прийняття важливих стратегічних рішень. [2, с. 141]

Для того щоб вітчизняна компанія могла ефективно функціонувати на відповідних ринках і раціонально використовувати свої ресурси, необхідно:

– Використовувати на практиці нові методи оцінки ефективності діяльності з урахуванням властивих їй недоліків.

- Проаналізувати кожен показник фінансової звітності в деталях, щоб уникнути невідповідностей у фінансових результатах.

- Вибрати новий метод, що враховує особливості діяльності підприємства.

Висновки до розділу 1

Охарактеризувавши теоретичні та методичні засади підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах, можемо зробити висновок, що ефективність на рівні підприємства характеризується співвідношенням між кількістю отриманих результатів, тобто прибутком, і кількістю ресурсів, витрачених або інвестованих у виробничу діяльність. Підвищення рівня ефективності може бути досягнуто або за рахунок залучення меншої кількості ресурсів для досягнення того ж результату, або за рахунок використання тих же ресурсів для досягнення збільшення результатів економічної діяльності.

Визначення ефективності завжди має значення, близьке до поняття результативності, показує результати діяльності, є основою для оцінки діяльності компанії, конкурентоспроможності, характеризує особливості роботи. Ефективність-це загальна економічна категорія суспільно-економічної формації, яка є вираженням кінцевого результату виробництва-співвідношення між отриманим ефектом і загальними витратами на виробництво.

У сучасних умовах підвищення ефективності роботи підприємства є основним стратегічним напрямком розвитку всіх галузей економіки, об'єктивною необхідністю, обумовленою вимогами господарського законодавства.

Завдання підвищення ефективності роботи підприємства полягає в

забезпеченні максимально можливого результату за кожну витрачену одиницю праці, матеріалів, фінансових та інших ресурсів. Таким чином, критерієм ефективності виробництва в макроекономічному масштабі є підвищення продуктивності суспільної праці. Взаємодія 3-х детермінант постійно регулює виробничий процес на будь-якому підприємстві. Ці фактори є предметом вивчення персоналу (робочої сили), праці та трудовитрат.

Оцінка ефективності діяльності підприємства відіграє важливу роль у системі діяльності та управління підприємством, результати оцінки показників ефективності можуть бути використані для подальшого розвитку підприємства, формування як стратегічних, так і тактичних цілей. Ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства-це узагальнений показник ефективності використання робочої сили, виробничих матеріальних ресурсів, тощо.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

2.1. Аналіз ринку молочних продуктів

Молочна галузь України сьогодні відчуває вплив досить суперечливих чинників як внутрішнього, так і зовнішнього ринків. Ринок молочних продуктів кожної країни має свої відмінності, тому розглянемо основні особливості молочного ринку України.

Таблиця 2.1

Основні особливості молочного ринку України

Параметри	Коментарі
1	2
1. Розміри ринку	Так як молочна продукція є продукцією масового споживання, то ємкість ринку в галузі достатньо велика, адже споживачами можна вважати всю кількість населення певного регіону. Також доступний міжнародний ринок, але він дещо обмежений.
2. Історична та передбачувана прибутковість	В даній галузі не буває великих прибутків, так як це продукція масового споживання, вона піддається регуляції зі сторони держави. Прибуток досягаються за рахунок рентабельності та великого обсягу виробництва.

Продовження табл. 2.1

1	2
3. Рівень конкуренції	Досить високий. Український молочний ринок «звільняється» від дрібних заводів, що виробляють два-три види дешевої цільномолочної продукції, йде укрупнення, в групу лідерів галузі входять десять великих підприємств, які владують кошти в модернізацію виробництва і постійно збагачують асортимент, тому на ринку дуже «тісно»
4. Вплив товарівзамінників	Основними товарами замінниками натуральної продукції є продукти з добавками (соеві добавки, рослинні жири, стабілізатори, емульгатори, барвники). Вони значно здешевлюють продукцію, але вони не природного походження і тому продукція з добавкам нижча за якістю.
5. Вплив сезонних факторів	Високий. Зимою недостатньо сировини і це викликає ріст цін на продукцію, а літом багато сировини, але гіршої якості - ціни падають, споживання зменшується.

Джерело: [30, с. 153; 26, с. 83]

Таким чином, на функціонування молочного ринку впливає низка чинників: стан виробництва, ринкова інфраструктура, дієвість ринкових

механізмів, платоспроможність споживачів.

Тенденція падіння експортних цін на зовнішніх ринках, тиск зниження закупівельних цін на молоко призводять до нестачі оборотних коштів у підприємств – виробників молока. Про негативну динаміку розвитку та проблеми з реалізацією ефективної стратегії розвитку свідчить скорочення поголів'я корів в Україні: за останні 15 років їх зменшення склало близько 37,77%. На 1 січня 2017 року поголів'я корів становило 2 108,9 тис. голів, із них майже 77% знаходились у господарствах населення. Динаміку поголів'я корів в Україні у 2017–2023 роках подано на рис. 2.1.

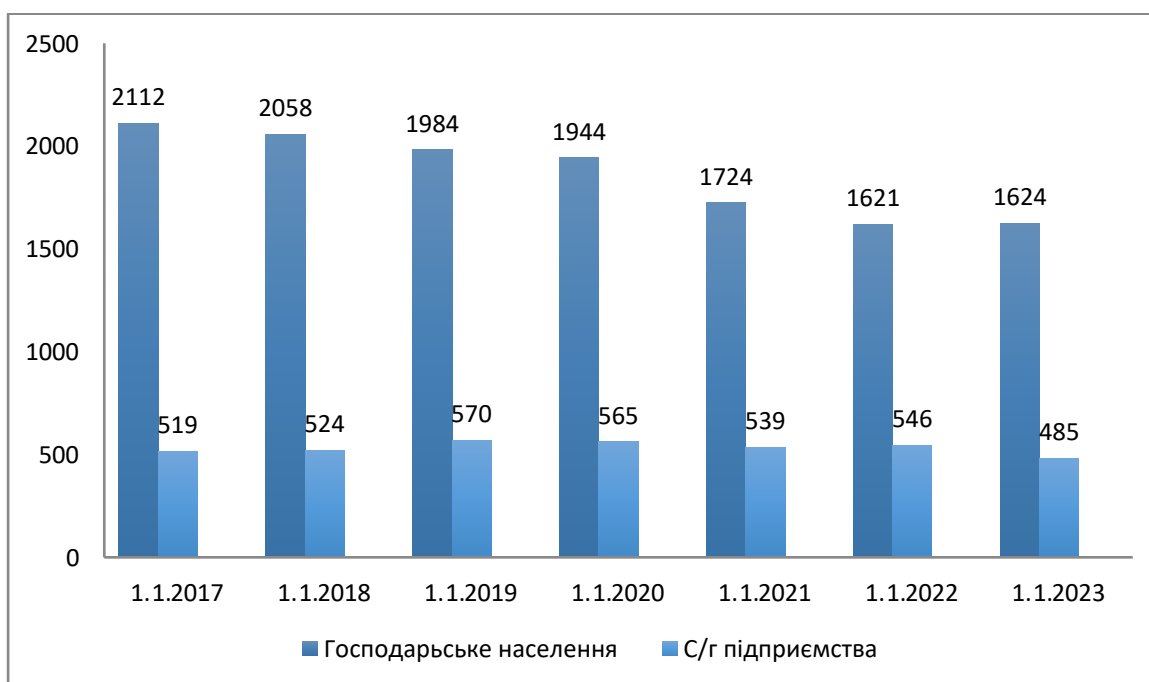

Рис. 2.1. Динаміка поголів'я корів в Україні у 2013–2023 роках, тис. голів

Джерело: [15, с. 210]

Така динаміка пов'язана з тим, що більшість підприємств молочної галузі через брак фінансових, матеріальних, трудових ресурсів віддає перевагу не замкнутому циклу виробництва з повним забезпеченням своєї діяльності молочною сировиною, а купівлі молока в господарствах. Це спричиняє наявність постійного сировинного ризику, особливо в зимовий період. Крім

того, віддаючи перевагу придбанню молока в населення, підприємства молочної галузі зіштовхуються з таким ризиком, як якість та екологічність продукції, адже з метою максимізації прибутку домашні господарства часто продають неякісну продукцію, використовуючи різноманітні домішки для більш тривалого зберігання молока, добавки до кормів тощо. Можемо простежити річну динаміку виробництва у рис. 2.2.

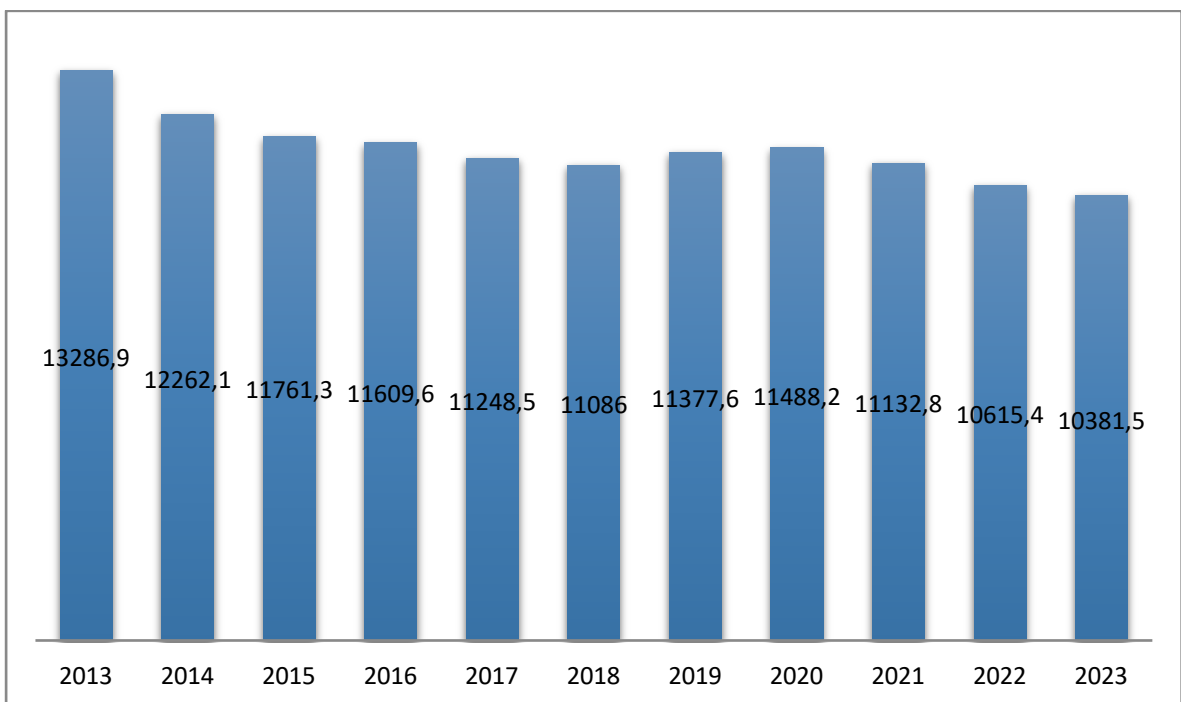

Рис. 2.2 Річна динаміка виробництва молока вітчизняними підприємствами, тис. т

Джерело: [23, с. 214]

Якщо простежити річну динаміку, то слід відзначити, що обсяги молока, які надходять на переробку, останнім часом мають динаміку зменшення: в 2023 році на переробку надійшли 10 381,5 тис. т молока, тоді як у 2022 році – 10 615,4 тис.

Як видно з рис. 2.3, спостерігається незначне зростання роздрібних цін на молокопродукти.

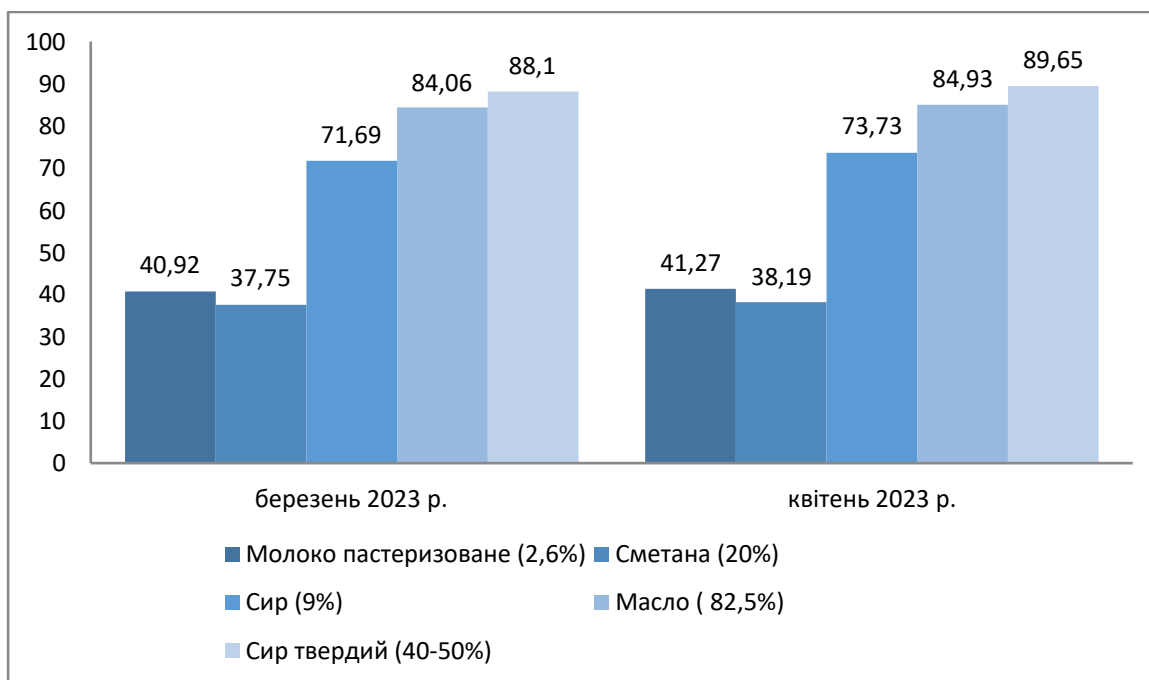

Рис. 2.3. Динаміка цін на молокопродукти в березні-квітні 2023 року, грн./кг

Джерело: [28, с. 43]

Якщо у березні ціна на молоко пастеризоване 2,6% була 40,92 грн./кг, то у квітні у 41,27 грн./кг, тобто ціна вартість зросла на 1%. Ціна на Сметану 20% у березні становила 37,75 грн./кг, а у квітні 38,19 грн./кг, тобто спостерігаємо збільшення ціни на 1,01%. Сир 9% у березні коштував 71,69% грн./кг, а у квітні вартість зросла на 1,03% і становила 73,73 грн./кг.

Ціна на масло 82,5%, за місяць зросла на 0,8 % та у квітні становила 84,93 грн./кг. Та ціна на сир твердий протягом березня-квітня 2023 року зросла з 88,01 березні-квітні до 89,65 березні-квітні, що на 1,01% більше за березень 2023 року.

Така динаміка пов'язана зі зростанням витрат на енергетичні ресурси. Більшість підприємств молочної галузі не має можливості встановити сучасне енергоефективне обладнання, яке б сприяло зниженню собівартості без втрати якості продукції.

Водночас протягом останніх трьох років за рис 2,4 спостерігається

позитивне зростання рентабельності виробництва молока.

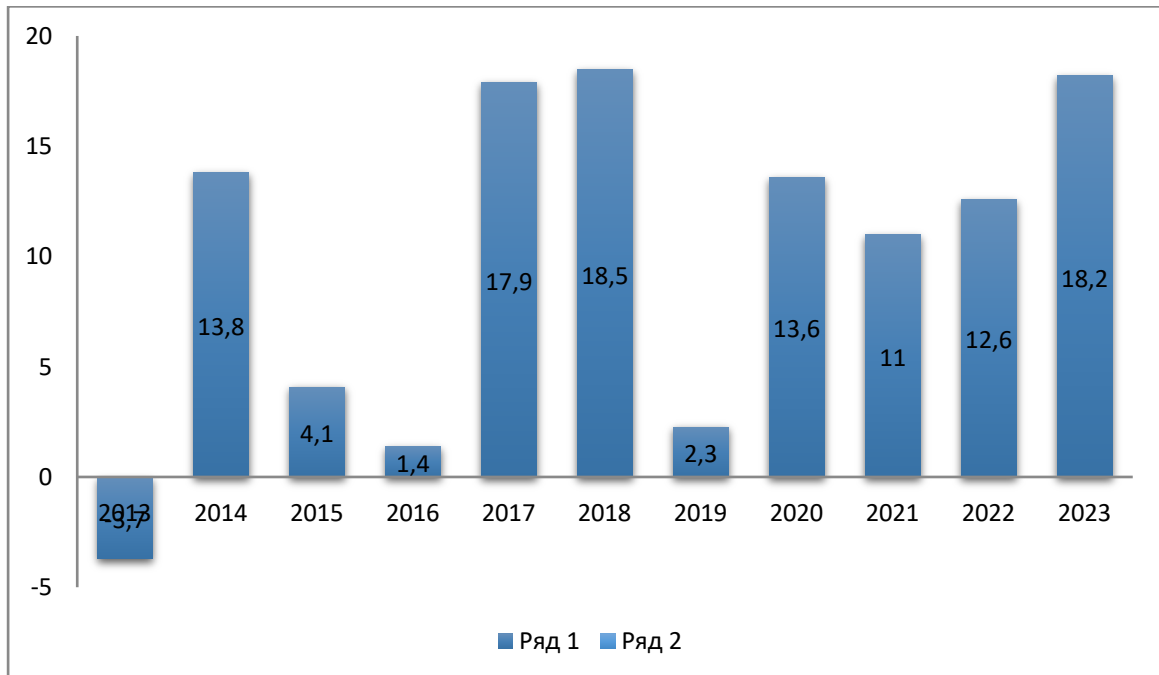

Рис. 2.4. Динаміка рентабельності виробництва молока вітчизняними сільськогосподарськими підприємствами.

Джерело: [9, с. 87]

Якщо в 2019 році сільськогосподарські підприємства отримували збитки, то з 2020 року виробництво молока стало прибутковим. Та впродовж 2021-2023 років динаміка виробництва молока вітчизняними сільськогосподарськими підприємствами, стабільно збільшується.

Ринок молока та молочних продуктів здебільшого представлений більш ніж 300 підприємствами, майже 80% ринку контролюють 50 заводів, значна частина яких входить до складу великих холдингів. У Київській області діють 16 молочних заводів. На їх частку приходиться близько 27 % загальноукраїнського обсягу виробництва молочних продуктів. Найбільшим виробником молочної продукції у Київській області є підприємство ТДВ «Яготинський маслозавод».

Підприємство є динамічним, спеціалізацією якого є виробництво та реалізація молочної продукції. Основними видами продукції, що виробляє

підприємство, є молоко, масло, йогурти, кефір, та сир [38 с. 61].

Ціни на сировину мають динаміку до зростання та визначаються з огляду на рівень цін, які складаються на ринку. На ринку сировини існує жорстка конкуренція між переробними підприємствами, що призводить до постійного зростання ціни на сировину. Крім того, найвищі ціни на сировину спостерігаються в зимовий період, найнижчі – в період масового виробництва молока влітку. Сезонність збору молока теж суттєво впливає на техпроцес виробництва продукції. Основним ринком збуту для продукції, що виробляє підприємство, є український ринок.

Ринок молочних продуктів України характеризується пропонуванням значної кількості продукції. У табл. 2.2 зображено динаміку виробництва основних видів молочних продуктів в Україні протягом 2018–2023 рр.

Таблиця 2.2

**Динаміка виробництва основних видів молочної продукції в Україні
протягом 2018–2023 років.**

Найменування продукції	Од. вим.	Показник					
		2018	2019	2020	2021	2022	2023
Молока жирністю (1%-3,2%)	Тис. т	437,2	434	435,7	340,1	413,6	456,3
Молоко знежирене 0%	Тис. т	275,8	282,4	314,9	270,7	317,2	322,1
Масло жирністю до 85%	Тис. т	104,5	91,6	86,3	75,2	80,7	90,5
Сир твердий жирністю до 50%	Тис. т	71,9	64	73,8	85	83,1	85,5
Сир плавлений жирністю до 45%	Тис. т	28,6	29,5	30,6	28,4	29,2	32,5
Кефір жирністю до 3,5%	Тис. т	297,5	299,4	312,1	280,8	289,9	311,4
Йогурт жирністю до 6%	Тис. т	116,8	122,8	124,6	119,3	113,2	136,3
Сметана жирністю до 58%	Тис. т	214,2	217,5	220,1	209,3	217,9	238,1

Джерело: [43, с. 93]

Аналіз табл. 2.1 свідчить, що у 2023 році в Україні збільшилось

виробництво усіх молочних продуктів порівняно з 2018 роком. Зросло виробництво молока, сиру, кефіру, йогурту та сметани.

Динаміка виробництва основних видів молочної продукції в Україні має задовільний стан.

2.2. Загальна характеристика діяльності підприємства

"Яготинський Маслозавод" – це товариство з додатковою відповідальністю (ТДВ), воно є одним із найбільших національних виробників молочної продукції. ТДВ "Яготинський маслозавод" входить до групи компаній "Молочний альянс" - АТ "Молочний альянс" - централізованої фінансової, виробничої, закупівельної, маркетингової, збутової та логістичної компанії. До складу якої входять заводи з виробництва кисломолочної продукції, незбираного молока та підприємства зі збору та переробки молока і молочних продуктів, сирів, а також компанії, що займаються реалізацією продукції в Україні та в інших країнах.

Організаційно-правова форма підприємства: товариство з додатковою відповідальністю.

Юридична та фактична адреси підприємства: Київська область, м. Яготин, вул. Шевченка, будинок 213, 07700 .

За формою власності товариство є приватним підприємством.

Ціль підприємства – стати провідним постачальником кращої молочної продукції для України та за її межами.

Мета створення Яготинського маслозаводу полягала в забезпеченні населення якісними молочними продуктами.

Функціями підприємства є переробка молока, виготовлення пакетованого молока та молочної продукції.

Яготинський маслозавод має такі правові підстави діяльності:

1. Статут(оновлений 2016 року) [38.]

2. Свідоцтво про державну реєстрацію, яке було проведене 25.03.1996 року та замінене 26.04.2011 року [38].

Основними видами діяльності компанії є переробка молока та виробництво масла і сиру. Всі види діяльності ТДВ "Яготинський маслозавод" наведені в таблиці із зазначенням виду діяльності та коду КВЕД. (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Основні напрямки діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод»

Вид діяльності	Код КВЕД
Перероблення молока, виробництво масла та сиру	10.51
Вантажний автомобільний транспорт	49.41
Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами;	47.11
Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами	46.33
Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами	46.71
Роздрібна торгівля пальним	47.30

Джерело: складено автором на основі [38]

У 1956 році ТДВ «Яготинський маслозавод» почало свою діяльність. У лютому 1994 року шляхом акціонування підприємство було перетворено на Відкрите акціонерне товариство "Яготинський маслоробний комбінат". Після входження до Групи компаній "Молочний альянс" у 2006 році на Яготинському маслозаводі було проведено капітальну реконструкцію та технічне переоснащення. Рішенням Загальних зборів акціонерів у 2011 році (протокол №

1 від 04.04.2014 р.) було внесено зміни до статуту компанії та змінено назву на Публічне акціонерне товариство. Наразі акціонерами товариства є фізичні та юридичні особи, які набули право власності на акції товариства в процесі приватизації, на вторинному ринку цінних паперів, а також у порядку спадкування, правонаступництва та в інших випадках, передбачених чинним законодавством. Держава не володіє акціями товариства.

У 2011 році було створено філію ТДВ "Яготинський маслозавод" - "Яготинський для дітей", яка на сьогоднішній день є виробником молочних продуктів для дітей № 1. Продукція цього сектору становить 30% ринку дитячого харчування. 12 квітня 2017 року чергові загальні збори акціонерів ПАТ "Яготинський маслозавод" (протокол № 1) прийняли рішення про припинення Публічного акціонерного товариства "Яготинський маслозавод" шляхом перетворення у товариство з додатковою відповідальністю "Яготинський маслозавод". Затверджено план, порядок та умови перетворення публічного акціонерного товариства "Яготинський маслозавод" у товариство з додатковою відповідальністю "Яготинський маслозавод". Затверджено порядок та умови обміну часток у статутному капіталі товариства- правонаступника; призначено комісію з припинення Публічного акціонерного товариства "Яготинський маслозавод". 8 грудня 2017 року відбулися установчі збори учасників товариства з додатковою відповідальністю "Яготинський маслозавод". Про створення Товариства з додатковою відповідальністю "Яготинський маслозавод", повного правонаступника Публічного акціонерного товариства "Яготинський маслозавод", визначення його місцезнаходження та формування статутного капіталу. Про затвердження Статуту Товариства з додатковою відповідальністю "Яготинський маслозавод" 17 квітня 2018 року змінено організаційно-правову форму підприємства: закрито державну реєстрацію публічного акціонерного товариства "Яготинський маслозавод" та створено Товариство з додатковою відповідальністю "Яготинський маслозавод"

(скорочено) ТДВ "Яготинський маслозавод"). Державна реєстрація відбулася 17.04.2018, реєстраційний номер 135114500000000003802 [38].

Відповідно до статуту компанії, структура управління компанією складається з загальних зборів акціонерів, наглядової ради та правління компанії (табл. 2.4). Загальні збори акціонерів є центральним органом управління ТДВ "Яготинський маслозавод". Наглядова рада здійснює контроль та нагляд за діяльністю виконавчих органів у період між Загальними зборами та Загальними зборами в межах повноважень, передбачених Статутом. Виконавчим органом, який здійснює управління поточною діяльністю, є Правління товариства.

Таблиця 2.4

Загальна принципова структура управління на ТДВ «Яготинський маслозавод»

Орган управління	Структура
Загальні збори учасників	Учасники юридичні особи відповідно до розміру частки у статутному фонді
Наглядова рада	Члени наглядової ради
Дирекція товариства	Генеральний директор та члени дирекції

Джерело: складено автором на основі [38]

Найбільшим конкурентами молочної продукції для компанії ТДВ «Яготинський маслозавод» є: ПрАТ «Danon», ТМ «Простоквашино», ТОВ «Люстдорф».

Основна сировина для виробництва товарів ТДВ «Яготинський маслозавод» - товарне молоко (що вже піддавалося обробці та охолодженню, і є готовим до введення у виробничий процес). Інша необхідна сировина – натуральні фрукти, ягоди та фруктові суміші для виготовлення йогуртів та

іншої кисломолочної продукції. Постачальниками молока ТДВ «Яготинський маслозавод» є великі агрохолдинги «Астарта», «Кернел», а також сільськогосподарські кооперативи, фермерське господарство GADZ.

Посередниками даного підприємства є:

- магазини харчової промисловості;
- кав'ярні — на етапі реалізації;
- спеціалізовані фірми та установи — поставка сировини, пакувальних предметів;
- транспортні організації — займаються доставкою продукції до місця її реалізації;
- фінансові установи — при реалізації продукції на ринку.

Рівні збуту:

- нульовий – власні магазини від ТДВ «Яготинський маслозавод»
- однорівневий канал збуту – роздрібні магазини та супермаркети[38].

Основними споживачами молочної продукції “Яготинське” є споживачі віком від 25 до 45 років та люди з середнім доходом, так як ціни на продукцію середні та орієнтовані на людей з середнім доходом.

Яготинський маслозавод має 11 цехів з мікробіологічними та фізико-хімічними лабораторіями та сучасним високотехнологічним обладнанням замкнутого циклу. Виробничий процес починається з того, що лаборанти передають дані про фізико-хімічні та мікробіологічні показники сирого молока (вміст жиру, білка, сухого залишку, густина, температура, бактеріальне обсіменіння, масова частка соматичних клітин) на приймально-переробне обладнання. Потім машина подає молоко. Шлях від збору сировини до пакування продукту можна описати у вигляді покрокової схеми. На приймально-технологічному комплексі молоко проходить холодну очистку від механічних забруднень і соматичних клітин у сепараторі-очищувачі. Поруч знаходиться сепаратор-вершковідділювач, який розділяє молоко на вершки та

знежирене молоко. Вершки стають сировиною для сметани та масла. Незалежно від якості сировини, молоко має бути очищене від бактерій у бактофузійній установці зі ступенем очищення 98%. Очищене молоко направляється на пастеризаційну установку, де проходить термічну обробку при температурі 80°C, а потім направляється в резервуари для подальшої переробки [10].

На заводі з розливу продукт розливають у пакети. Перед цим патогенна мікрофлора знищується шляхом пастеризації при 97°C, а специфічний запах молока видаляється за допомогою процесу дегазації. Зразки кожної партії молока зберігаються в арбітражній шафі до закінчення терміну придатності.

Всі ємності на заводах з виробництва та пакування незбираного молока маркуються: "Ряжанка", "Сметана" тощо. Пряжене молоко або ряжанка сквашується при температурі 95°C протягом 3-4 годин. Молоко набуває кремового кольору та яскраво вираженого аромату ряжанки. Під час сквашування безпосередньо в суміш вносять закваску термофільних стрептококів. Ферментація відбувається при температурі 44°C протягом 8 годин. У цеху зберігання та охолодження готової продукції продукт охолоджується і зберігається при температурі 4-2°C [38].

Заводи також отримують пастеризоване змішане молоко кімнатної температури та знежирене молоко. Чисті закваски молочнокислих бактерій додають до молочної суміші, яку нагрівають у коагуляційному котлі. Це створює масу в процесі сквашування, після чого починається варіння. У проміжок між стінками котла додають гарячу воду температурою 80°C, і коли з грудок починає виділятися сироватка, вмикають мішалку і розрізають грудочки, утворюючи сирний згусток. Утворені згустки охолоджують до 10°C і відправляють на сепаратор сироватки, де згустки подрібнюють і відправляють на пакувальну машину. У маслоробному цеху відокремлені від незбираного молока вершки пастеризують за температури 100-110°C, щоб надати

вершковому маслу характерного смаку; масло витримують протягом 12 годин, щоб розм'якшити оболонку жирових кульок і полегшити його збивання. Потім його нагрівають до температури збивання. Потім масло відокремлюють у масловиготовлювальній машині, утворюючи вершковий крем [38].

ТДВ "Яготинський маслозавод" функціонує на основі складної багатоступеневої виробничої структури, яка характеризує заготівельні, переробні, складальні та виробничі процеси на підприємстві. Досліджувана виробнича структура складається з цехів та обслуговуючих підрозділів. Цехи поділяються на основні та допоміжні, а сервісний сектор включає в себе господарський та транспортний сектори. Виробнича структура підприємства зображена на рис. 2.5.

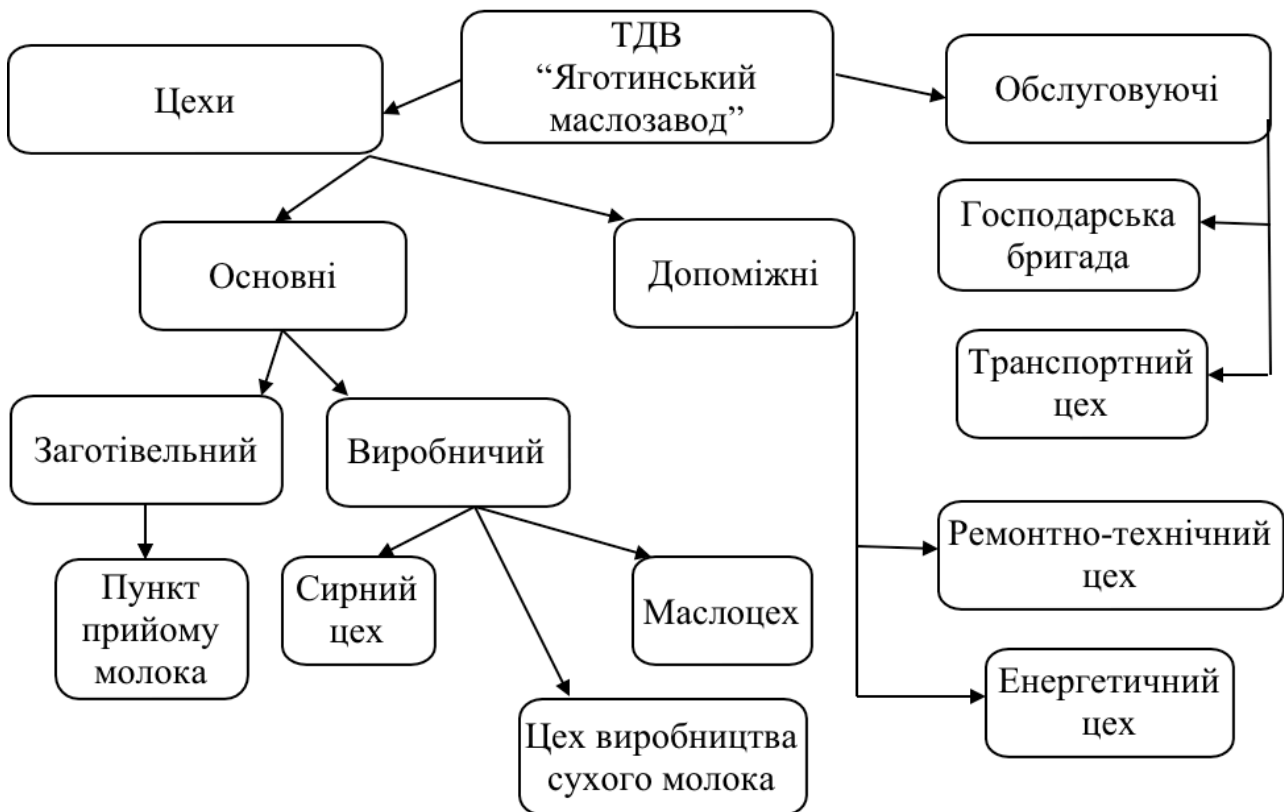

Рис.2.5. Виробнича структура підприємства ТДВ "Яготинський маслозавод"

Джерело: складено автором на основі [38]

Багатостадійні цехові виробничі структури є найкращим рішенням для харчових підприємств, що виробляють продукцію з сировини, яка має короткий термін зберігання. Такі виробничі структури є більш незалежними та мають безперервний виробничий цикл, що дозволяє пришвидшити виробництво.

Підприємство ТДВ “Яготинський маслозавод” має великий асортимент харчової продукції. Основний асортимент включає такі позиції продукції: сметана; йогурт; молоко; кефір; закваска; десерти; масло; сир; айран; сир твердий; сирок; ряжанка; геролакт; вершки.

У табл. 2.5. зазначена динаміка виробництва продукції у розрізі асортиментних позицій таких як : кисломолочна продукція; молоко питне; сирнотворожна продукція, з 2022 по 2023 рік.

Таблиця 2.5

Динаміка виробництва продукції у розрізі асортиментних позицій

Найменування продукції		Вироблено продукції в натуральному виразі, фіз.одн.виміру(в умовних тонах молока)		Відхилення	
		2022 рік	2023 рік	Абсолютне(+/-)	Відносне (%)
1.	Молоко питне	44 025	44 959	934	2,12
2.	Кисломолочна продукція	25 307	33 912	8 605	34
3.	Сирнотворожна продукція	3 333	3 123	-210	-6,72
4.	Всього:	72 665	81 994	9 329	12,84

Джерело: складено автором на основі [38]

Обсяг виробництва основних видів продукції заводу зростає. У 2023 році було вироблено на 2,12% більше молока та на 34% більше кисломолочної

продукції, ніж у попередньому році. Обсяги виробництва сирнотворожної продукції, навпаки, скоротилися на 6,72% у 2023 році. Лідером щодо обсягів виробництва є кисломолочна продукція.

В табл. 2.6. зазначена динаміка структури асортименту продукції у розрізі асортиментних позицій таких як: молоко питне; кисломолочна продукція; сирнотворожна продукція, з 2022 по 2023 рік.

Таблиця 2.6

Динаміка структури асортименту продукції

Найменування продукції		Вироблено продукції у вартісному виразі, тис.грн.		Структура асортименту %		Відхилення у структурі %
		2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік	
1.	Молоко питне	816 023	965 719	41,6	37,2	-4,4
2.	Кисломолочна продукція	833 581	1 267 970	42,5	48,9	6,4
3.	Сирнотворожна продукція	312 038	360 301	15,9	13,9	-2
Разом:		1 961 642	2 593 990	100	100	0

Джерело: складено автором на основі [38]

У структурі асортименту лідируючі позиції займає асортиментна група кисломолочна продукція, структура в асортименті якої складає 42,5% у 2022 та 48,9% у 2023 рр.

На сьогодні ТДВ "Яготинський маслозавод" випускає 14 асортиментних груп [38]:

1. Масло солодковершкове (4 асортиментні позиції);
2. Продукція "З печі" (4 асортиментні позиції);

3. Геролакт (1 асортиментна позиція);
4. Йогурти (28 асортиментних позицій);
5. М'які та розсільні сири (14 асортиментних позицій);
6. Сир кисломолочний (8 асортиментних позицій).
7. Сирки солодкі та десерти (16 асортиментних позицій);
8. Сметана (8 асортиментних позицій);
9. Ряжанка (5 асортиментних позицій);
10. Закваска (5 асортиментних позицій);
11. Какао на молоці (2 асортиментні позиції);
12. Молоко (23 асортиментні позиції);
13. Вершка (5 асортиментних позицій);
14. Кефір, айран (15 асортиментних позицій);

З вище переліченого асортименту продукції можна зробити висновок, що на сьогодні, компанія виробляє низку різноманітних продуктів, що дозволяє їй охопити багатьох споживачів молочної продукції з різними смаками. Компанія також постійно шукає нові продукти та вдосконалює існуючі. ТДВ “Яготинський маслозавод” сертифікований міжнародними стандартами управління та контролю якості ISO 9000 та HACCP. Вони дозволяють компанії відповідати сучасним вимогам молочного ринку та України. Компанія постійно розробляє та впроваджує інноваційні технології, вдосконалює принципи та деталі управління бізнесом. ТДВ “Яготинський маслозавод” постійно вивчає передові технології в галузі виробництва молочної продукції, аналізує ринкові тренди, смаки споживачів, стан та перспективи розвитку ринків молочних продуктів харчування [38].

Необхідно впровадити низку науково-технічних, технологічних, технічних та організаційних змін. Впроваджені зміни мають бути прибутковими, а нові науково-технічні, технологічні, кадрові та організаційні зміни необхідні для уникнення технологічних затримок, успішного просування

продукції на ринку та збереження конкурентоспроможності. Компанія розробляє нові види продукції, постійно оновлює смаки продукції, змінює та вдосконалює рецептуру продукції відповідно до уподобань споживачів. Компанія ТДВ «Яготинський маслозавод» зареєстрована під торговою маркою «Яготинське» та має логотип (рис. 2.6).

Рис 2.6. Зареєстрований логотип торгової марки “Яготинське”

Джерело: [38].

"Яготинське" – це відомий бренд з багатющою історією, яка налічує понад півстоліття і пройшла шлях від невеликого регіонального бренду до відомої торгової марки з національною дистриб'юторською мережею. Завдяки високій якості та натуральності своєї продукції, багатим молочним традиціям та постійним інноваціям, "Яготинське" є не лише національним брендом, але й здобуло численні нагороди.

2.3. Дослідження ефективності діяльності підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод»

На основі фінансової звітності ТДВ "Яготинський маслозавод" за 2022-2023 роки, здійснимо аналіз основних фінансово економічних показників діяльності підприємства (табл. 2.7), що дає змогу проаналізувати динаміку ефективності діяльності.

Проаналізувавши табл. 2.7, ми бачимо, що чистий дохід від реалізації продукції за 2023 рік склав 4 857266 тис.грн., що на 30% більше, або на 1121175

тис. грн. показника за 2022 рік.

Таблиця 2.7

**Основні показники виробничо господарчої діяльності підприємства
ТДВ "Яготинський маслозавод" за 2022-2023 рр.**

Показники	Одиниці виміру	2022 рік	2023 рік	Відхилення	
				Абсолютне +/-	Відно- не,%
1	2	3	4	5	6
1. Чистий дохід від реалізації продукції	тис.грн	3736091	4 857266	1 121175	30,01
2. Собівартість реалізованої продукції	тис.грн	3 090 847	3 979 309	888 462	28,74
3. Витрати на збут	тис.грн	296 742	367 149	70 407	23,73
4. Адміністративні витрати	тис.грн	37 602	44 464	6 862	18,25
5. Повні витрати на виробництво і реалізацію продукції	тис.грн	3425191	4390922	965 731	28,2
6. Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток, збиток)	тис.грн	+ 291 991	+ 444 037	152 046	52,07
7. Інші операційні доходи	тис.грн	47 017	19 109	- 27 908	-0,59
8. Інші операційні витрати	тис.грн	65 926	41 416	- 24 510	- 37,18
9. Прибуток від реалізації продукції	тис.грн	310 900	466 344	155 444	49,99
10. Валовий: прибуток	тис.грн	645 244	877 957	232713	36,06

Продовження табл. 2.7

1	2	3	4	5	6
Середньорічна вартість активів	тис.грн	2 029 019	2 164 580	135 561	6,68
11. Чистий фінансовий результат (прибуток, збиток)	тис.грн	155 639	255 160	99 521	63,94
12. Рентабельність виробництва продукції	%	5,03	6,41	1,38	-
13. Рентабельність діяльності	%	4,16	5,25	1,09	-
14. Рентабельність активів	%	7,67	11,79	4,12	-
15. Рентабельність власного капіталу	%	22,7	27,1	4,4	-

Джерело: складено автором на основі [38]

Собівартість реалізованої продукції зросла на 888 462 тис. грн., що обумовлюється, по-перше, зростанням обсягів виробництва продукції, а, по-друге, дорожчанням сировини та електроенергії, підвищенням заробітної плати працівникам.

При цьому витрати на збут також збільшилися на 23,73 %, що пов'язано зі зростанням цін на паливо та зростанням витрат на утримання власного автотранспорту, а також зі зростанням плати працівникам, що займаються збутом продукції. Також, спостерігається збільшення адміністративних витрат на 18,25%.

Спостерігається зростання повних витрат на 28,2 %. Прибуток від реалізації продукції значно збільшився в порівнянні з 2022 роком, та у 2023 році становив 466 344 тис.грн., що на 49,99 % більше за попередній.

Чистий фінансовий результат, також, має збільшення на 63,94%. Це пов'язано з спрямуванням сил на більш рентабельну продукцію.

Щодо рентабельності діяльності підприємства, то рентабельність збільшилась на 1,09 п.п. в порівнянні з 2022 роком, а рентабельність продукції зросла на 1,38 п.п. Загалом техніко-економічна ситуація на підприємстві значно покращилась порівняно з попереднім роком, на що вказують показники ефективності роботи підприємства. Спостерігається збільшення абсолютних показників. Загальну оцінку економічної ситуації, що склалася на підприємстві можна визначити як задовільну.

На основі показників операційних витрат підприємства за 2022-2023 роки проведемо їх аналіз, табл. 2.8.

Таблиця 2.8

**Динаміка елементів операційних витрат підприємства ТДВ
«Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки.**

Елементи	Одиниці виміру	2022	2023	Відхилення	
				Абсолютне +\-	Відносне, %
Матеріальні витрати	тис.грн	2 634094	3 246084	1 008 739	45,09
Витрати на оплату праці	тис.грн	195 918	249 790	81 217	48,18
Відрахування на соціальні заходи	тис.грн	47 339	52 222	13 895	36,25
Амортизація	тис.грн	75 141	73 423	-5 820	-7,34
Інші операційні витрати	тис.грн	200 416	288 693	90 747	45,84
Всього операційних витрат	тис.грн	3 152908	3 910212	1 188 778	43,68

Джерело: розраховано автором на основі [38]

Провівши аналіз даних табл. 2.8 можемо зазначити, що протягом аналізованого періоду матеріальні витрати збільшились на 1 008 739 тис. грн. або на 45,09 % за період 2022-2023 років. Аналогічну тенденцію до збільшення мають витрати на оплату праці, приріст яких склав 81 217 тис. грн. або 48,18 %

та у 2023 році становлять 249 790 тис. грн. Також відрахування на соціальні заходи збільшились на 13 895 тис. грн., або 36,25%, що зумовлено збільшенням витрат підприємства. Як бачимо, витрати на амортизацію мають тенденцію зменшення на 7,34%, та у 2023 році становлять 73 423 тис. грн., що на 5 820 тис. грн. менше за попередній рік. Незважаючи на збільшення витрат компанія все одно є прибутковою.

Аналіз показників майнового стану надає змогу оцінити виробничі можливості підприємства та ефективність використання основних засобів (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

**Динаміка показників майнового стану ТДВ "Яготинський
маслозавод" за період 2019-2023 роки**

Показник	Рік					Відхилення (+/-)	
	2019	2020	2021	2022	2023	2023р /2019р	2023р /2022
Коефіцієнт зносу	0,46	0,39	0,46	0,43	0,45	-0,01	-0,02
Коефіцієнт придатності	0,54	0,61	0,51	0,55	0,56	0,02	0,01
Фондовіддача, %	11,66	7,04	7,43	13,06	13,54	1,88	0,48
Фондоозbronість	316,18	489,9	463,1	474,27	491,2	175,02	16,93

Джерело: розраховано автором на основі [38]

Згідно з результатами розрахунків, наведених у табл. 2.9, коефіцієнт амортизації за період 2019-2023 років є динамічним, він знижується з 0,46 до 0,45, що свідчить про зниження частки зношеного обладнання на підприємстві. Таким чином, коефіцієнт придатності збільшиться на 0,02, і станом на кінець 2023 року він складе 0,56, тобто 56% основних засобів придатні до експлуатації. Рентабельність капіталу в 2023 році становить 13,54, що вище,

ніж в 2019 році, 1,88, що означає збільшення кількості виробленої готової продукції в одиницях основних засобів.

В результаті слід зазначити, що майновий стан підприємства знаходиться в задовільному стані і підвищується ефективність використання основних засобів.

Поточна діяльність підприємства повинна супроводжуватись його ліквідністю та платоспроможністю, що характеризує здатність підприємства погашати короткострокову заборгованість.

Аналіз ліквідності проводиться в 2 напрямках: аналіз балансової ліквідності та аналіз корпоративної ліквідності. Аналіз ліквідності балансу заснований на порівнянні активів, згрупованих за ліквідністю (табл. 2.10), і зобов'язань, згрупованих за строками погашення (табл. 2.11).

Таблиця 2.10

**Склад активів за ознакою ліквідності ТДВ "Яготинський
маслозавод" за 2019-2023 роки**

Актив	Рік					Відхилення (+/-) (2023р/2019р)	
	2019	2020	2021	2022	2023	тис.грн	%
Високоліквідні (A1)	19270	10217	31692	27235	30838	11568	60,03
Швидколіквідні (A2)	448332	523879	508546	604536	632616	184284	41,1
Повільноліквідні (A3)	488791	493350	601803	624211	773759	284968	58,3
Важколіквідні (A4)	366209	400715	521959	462280	557264	191055	52,17
Разом	1322602	1549405	1574620	1718262	1994477	671875	50,8

Джерело: розраховано автором на основі [38]

Провівши аналіз даних табл. 2.10, зазначимо, що сума високоліквідних активів має тенденцію до збільшення з 19270 тис. грн. у 2019 році до 30838 тис. грн. у 2023 році, тобто приріст склав 60,03 %. Аналогічну тенденцію має величина швидколіквідних активів, яка зростає на 41,1 % та на кінець 2023 року

складає 632616 тис. грн. Сума повільноліквідних активів у 2023 році складає 773759 тис. грн., що на 284968 тис. грн. або на 58.3 % більше за показник 2019 року. Величина важколіквідних активів збільшилась на 52.17 % за 2019-2023 роки.

Таблиця 2.11

**Склад пасивів за ознакою терміну погашення ТДВ "Яготинський
маслозавод" за 2019-2023 роки**

Пасив	Рік					Відхилення (+/-) (2023р/2019р)	
	2019	2020	2021	2022	2023	тис. грн.	%
Найбільш термінові (П1)	301831	329183	168529	192248	311512	9681	3,2
Короткострокові (П2)	307784	425987	629116	678567	718352	410568	133.39
Довгострокові (П3)	219143	201451	247574	225982	255329	36186	16,51
Постійні (П4)	528350	592784	529401	583850	638557	110177	20.85
Разом	1357108	1549405	1574620	1680647	1923750	566642	41,75

Джерело: розраховано автором на основі [38]

На основі аналізу даних табл. 2.11 зазначимо, що величина найбільш термінових зобов'язань має стабільну динаміку та у 2023 року складає 311512 тис. грн., що на 9681 тис. грн. більше за показник 2019 року та зумовлено нарощенням кредиторської заборгованості за розрахунками. Обсяг короткострокових зобов'язань зріс з 307784 тис. грн. у 2019 році до 718352 тис. грн. у 2023 році, що спричинено нарощенням суми короткострокових кредитів банку та кредиторської заборгованості за товари. Тенденцію до збільшення має

обсяг довгострокових зобов'язань, який у 2023 році складає 255329 тис. грн., що на 36186 тис. грн. або на 16,51 % більше за показник 2019 року, та свідчить про нарощення залежності підприємства у довгостроковому періоді. Величина постійних пасивів має аналогічну динаміку та зросла на 20.85 % за аналізований період за рахунок збільшення власного капіталу. Аналіз ліквідності балансу ТДВ "Яготинський маслозавод" представлений в табл. 2.12.

Таблиця 2.12

**Динаміка ліквідності балансу ТДВ "Яготинський маслозавод" за
2019-2023 роки**

Нормативна умова	Рік				
	2019	2020	2021	2022	2023
За 1 групою ($A1 \geq P1$)	$A1 < P1$	$A1 < P1$	$A1 < P1$	$A1 < P1$	$A1 < P1$
За 2 групою ($A2 \geq P2$)	$A2 > P2$	$A2 > P2$	$A2 > P2$	$A2 > P2$	$A2 < P2$
За 3 групою ($A3 \geq P3$)	$A3 > P3$	$A3 > P3$	$A3 > P3$	$A3 > P3$	$A3 > P3$
За 4 групою ($A4 \leq P4$)	$A4 < P4$	$A4 < P4$	$A4 < P4$	$A4 < P4$	$A4 < P4$

Джерело: складено автором на основі [38]

Виходячи з даних, наведених в табл. 2.12, зазначимо, що баланс не є абсолютно ліквідним протягом 2019-2023 років, так відбувалось невиконання першої умови ліквідності, тобто недостатньо найбільш ліквідних активів для покриття найбільш термінових зобов'язань.

У 2023 році спостерігається невиконання другої умови ліквідності, що може вказувати на поточну 31 неплатоспроможність підприємства, тобто виникає необхідність у розробці заходів щодо зменшення поточних зобов'язань

та нарощенні оборотних активів.

Проте виконання вимог $A3 > ПЗ$, $A4 < П4$ відображає перспективну ліквідність, що є свідченням достатності власного капіталу підприємства.

Наступний етап аналізу ліквідності проведемо на основі розрахунку відносних показників ліквідності (табл. 2.13.)

Таблиця 2.13

**Динаміка показників ліквідності ТДВ "Яготинський
маслозавод" за 2019-2023 роки**

Показник	Рік					Відхилення (+/-)	
	2019	2020	2021	2022	2023	2023р/ 2019р	2023р/ 2022
Коефіцієнт покриття	1,86	1,42	1,57	1,64	1,92	0,06	0,28
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,02	0,64	0,77	0,91	1,68	0,66	0,77
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,04	0,06	0,03	0,05	0,07	0,03	0,02
Коефіцієнт незалежної ліквідності	0,18	0,06	0,05	0,16	0,22	0,04	0,06
ВОК	308472	251999	346778	272276	344576	36104	72300

Джерело: розраховано автором на основі [38]

Аналіз відносних показників ліквідності ТДВ "Яготинський маслозавод" засвідчив наступне, що коефіцієнт покриття в динаміці збільшується з 1,86 до 1,92 за 2019-2023 роки, та означає поліпшення здатності підприємства погашати поточні зобов'язання та збільшення загального рівня ліквідності підприємства. Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2023 році становить 1,68, що на 0,66 більше за показник 2019 року, та свідчить про збільшення частки зобов'язань, які підприємство зможе погасити за рахунок наявних грошових

коштів та коштів, отриманих від вчасного розрахунку з дебіторами.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом аналізованого періоду у 2023 році становить 0,07, тобто, на 0,03 більше за показник 2019 року.

Коефіцієнт незалежної ліквідності збільшився на 0,04 та у 2023 році становить 0,22, що свідчить про збільшення частки зобов'язань, які підприємство зможе погасити за рахунок коштів, отриманих від реалізації готової продукції та товарів.

Сума власного оборотного капіталу має тенденцію до збільшення на 36104 тис. грн. за аналізований період та станом на кінець 2023 року складає 344576 тис. грн., що вказує на наявність у підприємства фінансових ресурсів для ведення господарської діяльності.

Далі з'ясуємо динаміку показників платоспроможності ТДВ "Яготинський маслозавод" за 2019-2023 роки, (табл. 2.14.)

Таблиця 2.14

**Динаміка показників платоспроможності ТДВ "Яготинський
маслозавод" за 2019-2023 роки**

Показник	Рік					Відхилення (+/-)	
	2019	2020	2021	2022	2023	2023р/ 2019р	2023р/ 2022р
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт за- безпечності власними оборотними коштами	0,04	0,27	0,30	0,43	0,44	0,4	0,36
Коефіцієнт відновлення платоспромож- ності	1,61	1,31	1,45	1,26	1,15	-0,46	0,69
Коефіцієнт Бівера	0,29	0,20	0,02	0,34	0,38	0,09	0,04

Джерело: розраховано автором на основі [38]

Провівши аналіз табл. 2. 14, зазначимо, що коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами у 2023 році становить 0,44, що на 0,4 більший за показник 2019 року та вказує на збільшення частки власного оборотного капіталу в оборотних активах підприємства.

Коефіцієнт відновлення платоспроможності протягом 2019-2023 років приймає значення > 1 , що свідчить про наявність реальної можливості в підприємства відновити свою платоспроможність протягом півроку.

Коефіцієнт Бівера в динаміці має тенденцію до збільшення з 0,29 до 0,38 за 2019-2023 роки, що дозволяє віднести підприємство до низької групи «ризик втрати платоспроможності», тобто рівень його платоспроможності є задовільним.

Таким чином, майновий стан підприємства знаходиться в задовільному стані, ефективність використання основних засобів збільшилась, виходячи з динаміки показника фондівіддачі. Аналіз показників платоспроможності свідчить, що рівень поточної платоспроможності підприємства є задовільним.

Аналіз фінансової стійкості підприємства дозволяє охарактеризувати спроможність підприємства до мобілізації фінансових ресурсів за мінімального ризику для ведення господарської діяльності, враховуючи вплив внутрішніх і зовнішніх факторів.

Аналіз фінансової стійкості підприємства здійснюється в 2 етапи, перший, з яких - визначення типу фінансової стійкості підприємства (табл. 2.15).

Тип фінансової стійкості - нормальний. На основі аналізу табл. 2.15, можемо зробити висновок, що протягом аналізованого періоду ТДВ "Яготинський маслозавод" мало нормальний тип фінансової стійкості, за якого запаси і витрати фінансуються за рахунок власних і довгострокових позикових джерел.

Таблиця 2.15

**Визначення типу фінансової стійкості ТДВ «Яготинський
маслозавод» за період 2019-2023 роки, тис. грн.**

Показник	Рік				
	2019	2020	2021	2022	2023
1	2	3	4	5	6
Джерела власних коштів	528350	592784	529401	685 040	940 195
Необоротні активи	400715	521959	432579	424 089	447 473
Наявність власних оборотних коштів	127635	70825	96822	260951	492722
Довгострокові позикові кошти	219143	201451	205 704	225 982	225 359
Наявність власних і довгострокових позикових джерел	346778	272276	302526	486933	718081
Короткострокові позикові кошти	609615	755170	797 645	1 090 084	985 069
Загальна величина основних джерел формування запасів	956393	1027446	1142041	1577017	1703150
Загальна величина запасів і витрат	122989	111537	107120	166459	166034
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів	-16187	-23031	20515	-95634	-69212
Надлишок (+) або нестача (-) власних і довгострокових позикових джерел формування запасів	185483	140462	239658	105817	178362
Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини основних джерел формування запасів	543787	740204	849273	860987	976007
Тривимірний показник типу фінансової стійкості	0;1;1	0;1;1	1;1;1	0;1;1	0;1;1

Джерело: розраховано автором на основі [38]

Другий етап аналізу фінансової стійкості підприємства - розрахунок відносних показників фінансової стійкості (табл. 2. 16).

Таблиця 2.16

**Динаміка показників фінансової стійкості ТДВ «Яготинський
маслозавод» за 2019-2023 роки**

Показник	Рік					Відхилення (+/-)	
	2019	2020	2021	2022	2023	2023р/ 2019р	2023р /2022
Коефіцієнт автономії	0,39	0,38	0,34	0,53	0,57	0,18	0,04
Коефіцієнт фінансової залежності	2,57	2,61	2,97	2,86	3,34	0,77	0,48
Коефіцієнт фінансування	1,57	1,61	1,97	2,23	2,76	1,19	0,53
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,64	0,62	0,51	0,73	0,86	0,22	0,13
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,66	0,46	0,65	0,69	0,71	0,05	0,02
Коефіцієнт покриття інвестицій	0,55	0,51	0,49	0,54	0,57	0,02	0,03
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	0,45	0,49	0,51	0,53	0,55	0,1	0,02

Джерело: розраховано автором на основі [38]

На основі розрахунків, наведених в табл. 2.16, можемо відмітити, що коефіцієнт автономії у 2023 році становить 0,57, що на 0,18 більше за показник 2019 року, та свідчить про збільшення частки власного капіталу у загальній структурі капіталу.

Коефіцієнт фінансової залежності збільшується з 2,57 у 2019 році до 3,34 у 2023 році, що означає збільшення частки позикових коштів у фінансуванні підприємства.

Зростання коефіцієнта фінансування за аналізований період свідчить про збільшення суми позикових коштів з 1,57 грн. до 2,76 грн., які підприємство залучає на 1 грн. власного капіталу.

Коефіцієнт фінансової стійкості протягом аналізованого періоду

збільшився з 0,64 2019 року до 0,86 у 2023 році, що вказує на підвищення платоспроможності підприємства.

Також спостерігаємо за збільшенням коефіцієнта маневреності власного капіталу з 0,66 у 2019 році до 0,71 у 2023 році, що свідчить про збільшення частки власних коштів, вкладених в оборотні активи. Коефіцієнт покриття інвестицій у 2023 році склав 0,57, що на 0,02 більше за показник 2019 року та означає збільшення частки власного капіталу та довгострокових позикових коштів у структурі капіталу.

Збільшення коефіцієнта короткострокової заборгованості з 0,45 до 0,55 за 2019-2023 роки вказує на зростання частки поточних зобов'язань у структурі капіталу та спричиняє погіршення фінансової стійкості підприємства.

Проведемо аналіз показників рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2019-2023 роки у (табл. 2.17)

Таблиця 2.17

**Динаміка показників рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2019-2023 роки**

Показник	Один. виміру	Рік					Відхилення (+/-)	
		2019	2020	2021	2022	2023	2023р/2019р	2023р/2022
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Рентабельність власного капіталу	%	35,2	22,4	-12,6	22,7	27,1	-8,1	4,4
Рентабельність активів	%	14,83	8,17	-4,56	7,67	11,79	-3,04	4,12
Рентабельність виробничих витрат	%	7,41	5,22	-2,17	14,32	17,21	9,8	2,89
Рентабельність продажу	%	5,03	4,74	-2,52	6,68	7,04	2,01	0,36

Джерело: розраховано автором на основі [38]

Провівши аналіз табл. 2.17, зазначимо, що показник рентабельності

власного капіталу у 2023 році становить 27,1 %, що на 8,1 п. п. менше за 2019 рік. Показник рентабельності активів у 2023 році становить 11,79 %, що на - 3,04 п.п. менше за 2019 рік. Показник рентабельності виробничих витрат у 2023 році становить 17,21 %, що на 9,8 п. п. більше в порівнянні з 2019 роком. Рентабельність продажу складає 7,04 % у 2023 році, що означає, що на 0,36 п.п. більше за попередній 2022 рік.

Висновки до розділу 2

Проаналізувавши діяльність ТДВ «Яготинський маслозавод» можемо зробити виновки, що ціни на сировину мають динаміку до зростання та визначаються з огляду на рівень цін, які складаються на ринку. На ринку сировини існує жорстка конкуренція між переробними підприємствами, що призводить до постійного зростання ціни на сировину. Крім того, найвищі ціни на сировину спостерігаються в зимовий період, найнижчі – в період масового виробництва молока влітку.

Підприємство функціонує на основі складної багатоступеневої виробничої структури, яка характеризує заготівельні, переробні, складальні та виробничі процеси на підприємстві. Досліджувана виробнича структура складається з цехів та обслуговуючих підрозділів. Цехи поділяються на основні та допоміжні, а сервісний сектор включає в себе господарський та транспортний сектори. Провівши фінансовий аналіз підприємства зробимо висновок, що протягом аналізованого періоду ТДВ "Яготинський маслозавод" мало нормальний тип фінансової стійкості, за якого запаси і витрати фінансуються за рахунок власних і довгострокових позикових джерел. Дохід від реалізації продукції за 2023 рік склав 4 857266 тис.грн., що на 30% більше, або на 1121175 тис. грн. показника за 2022 рік.

Собівартість реалізованої продукції зросла на 888 462 тис. грн., що обумовлюється, по-перше, зростанням обсягів виробництва продукції, а, по-

друге, дорожчанням сировини та електроенергії, підвищенням заробітної плати працівникам.

При цьому витрати на збут також збільшились на 23,73 %, що пов'язано зі зростанням цін на паливо та зростанням витрат на утримання власного автотранспорту, а також зі зростанням плати працівникам, що займаються збутом продукції. В цілому фінансовий стан ТДВ «Яготинський маслозавод» є задовільним.

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБЛЕННЯ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» В СУЧАСНИХ УМОВАХ

3.1. Програма підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах

Задля підвищення ефективності діяльності підприємства ТДВ "Яготинський маслозавод" у сучасних умовах, потрібно розглянути найбільш доцільні програми або заходи, проаналізувати їх переваги та недоліки, та обрати найбільш доцільний.

Першим запропонованим буде захід щодо удосконалення асортименту підприємства.

Переваги даного заходу. Короткострокова орієнтація, проста в реалізації, не вимагає великих витрат, може бути реалізована з використанням існуючих основних засобів.

Недоліками цього заходу є ризик перевищення пропозиції над попитом на даний вид продукції, складність прогнозування попиту на даний продукт.

Другою запропонованою, буде програма з оптимізації виробництва. Оптимізувати процеси виробництва шляхом впровадження автоматизації, роботизації та інших технологій, що зменшують витрати ресурсів та збільшують продуктивність.

Завданнями програми є: оптимізація виробничих процесів, покращення виробничого обладнання, автоматизація виробничого обладнання.

Перевагами даної програми є - підвищується продуктивність праці персоналу, скорочення використання енергоресурсів, поліпшення якості продукції і зниження витрат.

Недоліками даної програми є - великі фінансові витрати підприємства, та

складність реалізації, оскільки вона, вимагає залучення фахівців з обслуговування обладнання.

Третьою розглянемо програму з розвитку маркетингових каналів. Прагнення до підвищення пізнаваності бренду, забезпечуючи присутність продукції в різних каналах продажів, включаючи Інтернет-магазини і соціальні мережі. Оптимізувати форму і обсяг упаковки.

Плюси даної програми: збільшення пізнаваності бренду, що в подальшому може спричинити, залучення нових клієнтів, та збільшення обсягу продажів у довгостроковій перспективі.

Недоліки програми є те, що вона потребує залучення додаткових спеціалістів, та розрахована на довгострокову перспективу.

Вище наведені заходи та програми, допоможуть підвищити ефективності діяльності підприємства ТДВ "Яготинський маслозавод" в сучасних умовах.

Наступним кроком буде вибір оптимального заходу або програми, за допомогою аналізу переваг та недоліків кожної з програм та заходу. Вони не мають суперечити загальній концепції підприємства.

Спершу розглянемо захід, щодо, удосконалення асортименту підприємства, як оптимальний вибір для ТДВ "Яготинський маслозавод".

Захід, спрямований на поліпшення асортименту підприємств, та досить простий в реалізації. Затвердження або розробку нової рецептури ТДВ «Яготинський маслозавод» може провести самостійно, оскільки підприємство забезпечене висококваліфікованим технічним персоналом.

Розглянемо доцільність впровадження програми з оптимізації виробництва. Провівши аналіз діяльності ТДВ «Яготинського маслозаводу», можна сказати, що підприємство має відносно нове обладнанням, розраховане більш ніж на 15 років експлуатації, а виробництво більшої кількості продукції обмежено обсягами молока-сировини.

Програма з розвитку маркетингових каналів має ряд недоліків. Забезпечення присутності продукції в різних каналах продажів і оптимізація форми і кількості упаковок, безумовно, підвищать лояльність споживачів до бренду і пізнаваність бренду, але такі результати можуть тільки підвищити ефективність в довгостроковій перспективі.

Для аналізу ринку, споживчих переваг і безпосередньої розробки нових дизайнів компанії необхідно залучати фахівців з цього питання, що може спричинити за собою значні витрати грошей і часу.

З вище наведених програм і заходу, можемо зробити висновок, що доцільно буде обрати захід, щодо поліпшення асортименту підприємства, оновлення та розширення асортименту продукції. Цей захід є найменш ризиковим.

Планується, що він частково вирішить проблему недозавантаження виробництва і вузького асортименту підприємств, що підвищить значимість ключових показників, що визначають ефективність діяльності, таких як рентабельність капіталу, рентабельність продажів і тощо.

З метою підвищення ефективності, реалізація пропонованого проекту повинна підвищити показники діяльності підприємства.

Здоровий спосіб життя на сьогоднішній день це реальний тренд, який стрімко набирає обертів з кожним роком і неможливий без здорового харчування. Багато споживачів прагнуть звести до мінімуму або повністю відмовитися від шкідливих добавок в їжу, генетично модифікованих продуктів, антибіотиків, цукру і штучних ароматизаторів. Українські споживачі все частіше звертають увагу на склад продукту, читають етикетку при покупці і висловлюють бажання платити більше грошей за продукт без шкідливих добавок. Молочні продукти є невід'ємною частиною харчової піраміди сучасних споживачів, оскільки вони багаті вітамінами, білками і кальцієм.

Часи, коли молоко можна було назвати ідеальним джерелом кальцію для

організму, давно пройшли. Все більше людей відмовляються від нього на користь рослинних варіантів, і на це є кілька причин. По-перше, кальцій, який міститься в звичайному молоці, не засвоюється організмом людини, як кальцій з овочевих напоїв. По-друге, багато людей страждають від непереносимості лактози, а регулярне вживання молока може викликати проблеми з шлунково-кишковим трактом і посилити запалення шкіри. [22, с. 45.]

Вівсяне молоко прекрасно засвоюється організмом і містить білок (з однієї порції вівсяного молока можна отримати до 4-5 г), клітковину, вітаміни групи В, залізо, кальцій. Цей напій часто рекомендують тим, хто займається спортом для збільшення м'язової маси, а також дітям, які активно дорослішає. Вівсяне молоко також можна рекомендувати людям з високим рівнем холестерину, оскільки цей вид молока містить вітаміни групи В, які допомагають позбутися холестеринових бляшок.

Крім того, воно визнано відмінним антиоксидантом, звичайно ж, така альтернатива молоку сприяє нормалізації обміну речовин і має низьку калорійність, тому ідеально підходить для схуднення.

Вівсяне молоко можна використовувати замість тваринного молока у разі веганської дієти або захворювань, при яких молочні продукти тваринного походження несумісні, такі як непереносимість лактози або алергія на молоко. Вівсяне молоко має кремоподібну консистенцію, світло-бежевий відтінок і характерний смак, схожий на вівсяну кашу. [21, с. 54.]

З вище наведеного можемо зробити висновок, що впровадження нового продукту вівсяне молоко, матиме прихильників серед споживачів, які ведуть здоровий спосіб життя, що у наш час є дуже розповсюдженим, а також серед споживачів, яким просто буде до вподоби його смак.

Отже, на основі проведено аналізу актуальності програми з підвищення ефективності, спрямованої на удосконалення асортименту підприємства ми пропонуємо збільшити обсяг виробництва молока за рахунок введення нового

продукту –вівсяного молока.

Для цього потрібно розробити технологічний план який включає такі етапи (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Технологічний план

№ Етапу	Назва
1.	Розробка рецептури.
2.	Розрахунок витрат.
3.	Підготовка обладнання.
4.	Виробництво продукції.
5.	Фасування та реалізація продукції.

Джерело: складено автором.

За цим планом буде відбуватися обґрунтування доцільності впровадження заходу та його впливу на основні показники діяльності підприємства.

3.2. Обґрунтування доцільності впровадження заходу та його впливу на основні показники діяльності підприємства

Для початку складемо таблицю рецептів приготування вівсяного молока, (табл. 3.2), за для подальшого аналізу його впровадження.

Таблиця 3.2

Рецептура вівсяного молока

№ з/п	Назва продукту	Норма витрат на 1 т
1	Вівсяна основа (вода, безглютеновий овес 11%)	1002,6 кг
2	Вітамінні комплекси	190 грам на т
3	Регулятор кислотності	1,9кг/тону

Джерело: складено автором.

Виробництво запланованого обсягу нового продукту за добу здійснюється за 1 робочу зміну, тривалістю в 8 годин. Отже, необхідно створити програму виробництва вівсяного молока (табл. 3.3).

Таблиця 3.3.

Виробнича програма вівсяного молока

Продукція	Обсяг виробництва за добу, т	Кількість роб. дн. на рік	Річний обсяг тис. тон.	Ціна (без ПДВ), тис. грн	Чистий дохід, тис. грн.
Вівсяне молоко	13,33	225	3	-	-

Джерело: складено автором.

Щоб розрахувати вартість готового вівсяного молока, нам необхідно розрахувати вартість сировини для виробництва 1 тонни вівсяного молока (табл. 3.4)

Таблиця 3.4

Розрахунок витрат сировини для виробництва 1 тонни вівсяного молока

Вид сировини та основних матеріалів	Норми витрат на 1 тону, кг	Ціна 1 кг. сировини, грн.	Сума, грн..
1	2	3	4
Вівсяна основа (вода, безглютеновий овес 11%)	1002,6	11,63	11660,23
Вітамінні комплекси	0,19	70,84	13,45
Регулятор кислотності	1,9	326,35	620,06
Всього	1004,69	-	12293,74

Джерело: складено автором.

Слід зазначити, що для виробництва 1 тони вівсяного молока потрібно 1004,69 тони сировини, що пов'язано з різними втратами у виробничому

процесі. Отже, з табл. 3.4 видно, що сума, необхідна для виробництва 1 тонни вівсяного молока, становить 12293,7 грн.

Готове вівсяне молоко буде упаковано в спеціальну картонну коробку для молока ємністю 900 грам.

Для фасування 1 тони готової продукції необхідна наступна кількість упаковок:

$$1000 \text{ кг} / 0,9 \text{ кг} = 1112 \text{ штук} / \text{тону}$$

Крім того, для подальшого транспортування пакет з молоком необхідно помістити в коробку, наклеїти етикетку і заклеїти клейкою стрічкою. У нас 12 пакетів молока в одній коробці, тому на 1 тону продукту потрібна наступна кількість коробок, етикеток та пакувальних стрічок:

$$1112 / 12 = 93 \text{ штуки.} / \text{тону}$$

Розрахуємо витрати за цією статтею з розрахунку на 1 тону продукції (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Витрати допоміжних матеріалів з розрахунку на 1 тону продукції

Вид сировини	Одиниці виміру	Кількість одиниць	Ціна за одиницю, грн	Сума, грн
1	2	3	4	5
Етикетка	шт.	93	0,09	8,37
Упаковка	шт.	1112	1,98	2201,76
Клейка стрічка	шт.	93	0,6	55,8
Дезінфікуючі засоби	л.	0,2	17,1	3,42
Разом				2269,35

Джерело: складено автором.

Отже, собівартість однієї тони готової продукції за цією статтею досягне 2269,35 гривень. Наступним пунктом у розрахунку собівартості є розрахунок витрат палива та енергії на технологічні цілі. У цій статті вказані всі необхідні

види палива та енергії, що використовуються при виробництві продукції.

Було розраховано вартість витрат та отримані розрахунки внесені до таблиці (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Розрахунок витрат по статті “Паливо та енергія на технологічні цілі” для виробництва 1 тонни вівсяного молока

Енерговитрати	Одиниця виміру	Ціна за одиницю, грн.	Норма витрат на 1т	Сума, грн.
Вода	м ³	24	6,1	146,4
Газ	м ³	7,96	25,7	204,57
Електроенергія	Квт. год	4,32	320,0	1382,4
Холод	тис. кДж	5,6	175,2	981,12
Всього по статті				2714,49

Джерело: складено автором.

Отже, виходячи з даних, представлених в таблиці вище, вартість статті "паливо та енергія на технологічні цілі" в розрахунку на 1 тонну готової продукції складе 2714,49 грн. Наступні статті витрат включають в себе витрати на базову заробітну плату, які розраховуються відповідно до встановленої на підприємстві системи нарахувань. Перш за все, необхідно розрахувати річний ефективний фонд робочого часу (табл. 3.7).

Далі розрахуємо кількість робітників, необхідних для випуску запланованого обсягу продукції за 1 зміну на добу:

$$K_{\text{чол}} = \text{ВП} / \text{Феф} \text{ (осіб)} \quad (3.1)$$

де: ВП – витрати праці в людино-годинах на потреби виробництва;

Феф – ефективний фонд робочого часу одного робітника за рік, год.;

ВП = Технологічна трудомісткість продукції * запланований річний обсяг виробництва.

$$\text{ВП} = 3,11 * 3000 = 9330 \text{ люд/год.}$$

$$\text{Кчол} = 9330/1800 = 5 \text{ чол.}$$

Таблиця 3.7

Розрахунок річного ефективного фонду робочого часу

№ п/п	Елементи часу	Кількість днів
1	Кількість календарних днів за рік	365
2	Вихідні дні	105
3	Святкові дні, що не співпадають з вихідними	10
4	Разом не робочих днів	115
5	Номінальний фонд робочого часу	250
6	Дні невиходу на роботу тому числі:	25
7	Відпустки	24
8	Неявки з дозволу адміністрації	1
9	Ефективний фонд робочого часу	225
10	Тривалість робочого дня, годин	8
11	Ефективний фонд робочого часу одного робітника, годин	1800

Джерело: складено автором.

Можна зробити висновок, що для виробництва вівсяного молока в одну зміну на добу, необхідно 5 робітників.

Станом на 1 квітня 2024 року мінімальна місячна заробітна плата в Україні складає 8000 грн, а мінімальна годинна тарифна ставка – 48 гривень. Знаючи мінімально годинну тарифну ставку одного робітника, є можливість розрахувати мінімальну годинну тарифну ставку робітників вищих розрядів:

- другий розряд: $48,0 * 1,17 = 56,16$ грн./год.
- третій розряд: $48,0 * 1,34 = 64,32$ грн./год.
- четвертий розряд $48,0 * 1,52 = 72,96$ грн./год.

На основі даних розрахунків, можна створити таблицю погодинного фонду

оплати праці робітників, (табл. 3.8):

Таблиця 3.8

Основна заробітна плата робітників, що працюють за погодинною системою оплати праці

Професія	Кількість робітників на зміну	Годинна тарифна ставка, грн.	Річний ефективний фонд роб. часу	Річн. тарифн. фонд осн. ЗП
Оператор виробничої лінії	2	56,16	1800	202 176
Укладальник-пакувальник	2	64,32	1800	231 552
Маркувальник	1	72,96	1800	131 328
Всього	5	193,44		565 056

Джерело: складено автором.

Отже, витрати на одну тону готової продукції по статті “основна заробітна плата”, зважаючи на запланований обсяг випуску вісяного молока становитимуть:

$$565\ 056 \text{ грн.} / 3000 \text{ т.} = 188,35 \text{ грн./т.}$$

Розмір додаткової плати на основну заробітну платню складає 30%, звідси розраховується обсяг додаткової заробітної плати на одну тону продукції (табл. 3.9):

Таблиця 3.9

Розрахунок додаткової заробітної плати

Основна заробітна плата на 1 т продукції, грн.	Додаткова плата %	Додаткова заробітна плата, грн.
188,35	30	56,50

Джерело: складено автором.

Відрахування до ЄСФ сплачуються у розмірі, визначеному законодавством і складають 22% від суми основної та додаткової заробітної плати. Розрахуємо податок до Єдиного соціального фонду (табл. 3.10):

Таблиця 3.10

Розрахунок відрахувань до ЄСФ

Заробітна плата на 1т, грн		Всього фонд оплати праці, грн.	Відрахування на соц. заходи,%	Сума нарахувань на заробітну плату, грн.
Основна	Додаткова			
188,35	56,50	244,85	22%	53,87

Джерело: складено автором.

Отже, витрати за статтею “відрахування до ЄСФ” склали 53,87 гривні на тону готової продукції.

Витрати на підготовку і освоєння виробництва продукції складають 10% від суми основної заробітної плати робітників:

$$188,35 \text{ грн.} * 0,1 = 18,83 \text{ грн.}$$

Отже, сума витрат по статті “Витрати пов’язані з підготовкою та освоєнням виробництва продукції” складуть 18,83 грн. / т.

Витрати на утримання та експлуатацію дозавантаженого обладнання необхідно прийняти у розмірі 240% від основної заробітної плати:

$$188,35 * 2,4 = 452,04 \text{ грн.}$$

Проведемо розрахунок загальновиробничих витрат, до яких входять витрати на організацію виробництва і керівництво цехами, бригадами, відділеннями та іншими структурними підрозділами підприємства. Загальновиробничі витрати можна прийняти в розмірі 300% від основної заробітної плати робітників:

$$188,35 * 3 = 565,05 \text{ грн./т.}$$

Отже, можна зробити висновок, що виробничі витрати, які понесе підприємство, необхідні для виготовлення 1 тони вівсяного молока складають:

$$12293,7+2269,35+2714,49+188,35+56,50+53,87+18,83+452,04+565,05=$$

$$18612,2 \text{ грн./т.}$$

Адміністративні витрати можна прийняти у розмірі 3% від виробничої собівартості:

$$18612,2 * 0,03 = 558,37 \text{ грн.}$$

Витрати на збут доцільно прийняти у розмірі 2% від обсягу виробничих витрат:

$$18612,2 * 0,02 = 373,24 \text{ грн.}$$

Результати розрахунків, виконаних за всіма статтями витрат, необхідним для виготовлення 1 тонни, слід занести в таблицю для узагальнення і використання їх в подальшому. (табл. 3.11).

Таблиця 3.11

Планова калькуляція вівсяного молока

Найменування статей витрат	Витрати на 1 т, грн.	Питома вага, %
1	2	3
Сировина та основні матеріали	12293,7	66,74
Допоміжні та таропакувальні матеріали	2269,35	13,19
Паливо та енергія на технологічні цілі	2714,49	0,48
Основна заробітна плата	188,35	0,48
Додаткова заробітна плата	56,50	0,14
Відрахування до ЄСФ	53,87	0,13
Витрати пов'язані з підготовкою та освоєнням виробництва продукції	18,83	0,04
Витрати на утримання та експлуатацію обладнання	452,04	1,15
Загальновиробничі витрати	565,05	1,44
Виробнича собівартість	18612,2	94,78

Продовження табл. 3.11

1	2	3
Адміністративні витрати	558,37	2,84
Витрати на збут	373,24	1,90
Повні витрати	19543,81	100

Джерело: складено автором.

Можна зробити висновок, що загальна вартість виробництва однієї тонни нової продукції, а саме вівсяного молока, сягає 19543,81 гривень.

Щоб реалізувати продукт через роздрібний магазин, необхідним кроком є розрахунок відпускної ціни одиниці товару. При розрахунку цього значення необхідно спиратися на встановлену норму прибутку, яка багато в чому залежить від ділової репутації компанії, інноваційності продукту, якості, лояльності споживачів і багатьох інших нематеріальних факторів.

Також на формування цього показника в значній мірі впливає середньоринкова ціна продукту. Було вирішено встановити норму прибутку в розмірі 30% від загальних витрат на виробництво нового продукту.

Таким чином, можна розрахувати прибуток з 1 тонни продукції, враховуючи норму прибутку, встановлену підприємством:

$$19543,81 * 0,30 = 5863,14 \text{ грн.}$$

Далі розрахуємо витрати на 1 грн реалізованої продукції, грн.:

$$4\ 390\ 922 / 4\ 857\ 266 = 0,904 \text{ грн}$$

Наступним кроком є розрахунок відпускної ціни, яка повинна враховувати ПДВ. Таблиця була сформована з розрахунком продажної ціни 1 тонни вівсяного молока. (табл.3.12).

Далі необхідно визначити дохід та прибуток від реалізації вівсяного молока при умові норми рентабельності 30%. Отже, чистий дохід від реалізації запланованого обсягу продукції складе:

$$25206,95 \text{ тис. грн.} * 3000 \text{ т.} = 75621 \text{ тис. грн.}$$

Таблиця 3.12

Розрахунок відпускної ціни вівсяного молока, грн. за 1 т.

№ з/п	Показники	Сума, грн.
1	Повні витрати	19543,81
2	Відпускна ціна підприємства (без ПДВ)	25206,95
3	ПДВ 20%	5041,39
4	Відпускна ціна з ПДВ	30248,34

Джерело: складено автором.

На основі результатів розрахунку чистого доходу від реалізації запланованого обсягу нової продукції, доцільно розрахувати чистий прибуток:

$$75621 - 58631 = 16\,990 \text{ тис. грн.}$$

При розрахунках чистого прибутку необхідно зважати на ставку податку на прибуток у розмірі 18%:

$$16\,990 - 18\% = 13931,8 \text{ грн.}$$

Для наочності, та розуміння прибутковості програми, представимо розрахунки в виді таблиці (3.13).

Таблиця 3.13

Розрахунок прибутку на запланований випуск вівсяного молока

Показник	На 1 т, грн.	На плановий випуск (3 тис. т), тис.грн.
Повні витрати на виробництво та реалізацію продукції	19 543,81	5863,14
Чистий дохід	25 206,95	75621
Чистий прибуток	4 644	13931,8

Джерело: складено автором.

Отже, беручи до уваги значення норми прибутку в 30%, можна зробити

висновок, що сума чистого прибутку від реалізації 3000 тон вівсяного молока досягає 13931,8 тисячі гривень.

3.3. Управлінсько-організаційне забезпечення виконання програми щодо та впровадження обґрунтованого заходу

Для успішної реалізації програми з підвищення ефективності діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» безумовно, необхідно цілеспрямовано вирішувати комплекс завдань, які були б неможливі без раціональної і продуктивної управлінської підтримки.

Управлінська підтримка полягає в реалізації управлінських функцій для досягнення конкретних цілей програми.

Була розроблена таблиця управлінської підтримки. Програми з розмежуванням зон відповідальності (табл 3.14):

Таблиця 3.14

Управлінська підтримка

№	Захід	Відповідальні особи	Назва документу
1	2	3	4
1	Аналіз цілей компанії, розробка цілей програми, аналіз відповідності цілям.	Дирекція підприємства	Цільовий план
2	Формування альтернативних програм на основі обраних цілей, аналіз зовнішнього середовища	Начальник відділу маркетингу, заступник директора з комерційних питань	Аналітичний звіт маркетингового відділу
3	Аналіз виробничих можливостей підприємства	Головний інженер, заступник директора з виробництва	Звіт з аналізу виробництва
4	Вибір оптимальної програми для досягнення поставленої цілі	Директор підприємства, заступник директора з комерційних питань	Внесення змін до програми виробництва

Продовження табл. 3.14

1	2	3	4
5	Оцінка доцільності запровадження програми, прогноз попиту, актуальність для споживача	Начальник відділу маркетингу, начальник відділу збуту	Аналітичний звіт
6	Формування виробничо-технічного плану та технічне забезпечення реалізації програми	Начальник основного виробництва, заступник головного інженера.	Виробничо-технічний план
7	Оцінка показників, характеризуючи результативність реалізації програми	Головний економіст, головний бухгалтер	Фінансово-економічний звіт

Джерело: складено автором.

Дотримання цих рекомендацій в процесі управлінської підтримки, повинно привести до досягнення поставлених цілей і успіху у реалізованому заході. Для оцінки ефективності реалізації та втілення в життя програми необхідно скласти основні показники та аналітичні порівняння діяльності компанії, до і після реалізації заходу, з метою підвищення ефективності ТДВ «Яготинський маслозавод». проаналізувати і виявити ключові фактори, що впливають на ефективність діяльності підприємства. Розрахунки були представлені у вигляді порівняльної таблиці (табл. 3.15)

Таблиця 3.15

Вплив запропонованого заходу на основні техніко-економічні показники підприємства

Показники	До впровадження заходу	Після впровадження проектів	Абсолютне відхилення (+,-)	Відносне відхилення %
1	2	3	4	5
Витрати на 1 грн реалізованої продукції, грн.	0,904	0,902	-0,002	-0,22

Продовження табл. 3.15

1	2	3	4	5
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн	4 857 266	4 932 887	75621	1,56
Повні витрати на виробництво і реалізацію продукції, тис. грн	4 390922	4 449553	58631	1,33
Чистий прибуток, тис. грн	255 160	269 091,8	13931,8	5,46
Середньооблікова чисельність чол.	898	903	5	0,55
Продуктивність праці, тис.грн/особу	5408,98	5469,31	60,33	1,11
Рентабельність власного капіталу,%	27,14	28,62	1,48	-
Рентабельність діяльності,%	5,25	5,45	0,2	-

Джерело: складено автором.

Якщо проаналізувати показники в цій таблиці, то можна побачити, що після впровадження та реалізації програм з підвищення ефективності роботи досліджуваного підприємства основні техніко-економічні показники зростають. Чистий прибуток від реалізації продукції збільшився на 75621 тис.грн., або на 1,56 %. Повні витрати збільшилися на 58631 тис.грн., або на 1,33 %, у зв'язку зі збільшенням обсягу виробництва.

Чистий прибуток до початку реалізації програми становив 255 160 тисяч гривень, реалізація проекту призвела до збільшення цього показника на 5,46 %, і чистий прибуток став досягати 269 091,8 тисячі гривень. Для реалізації

програми і втілення її в життя треба було залучити додаткових працівників чисельністю 5 осіб, що збільшило середньооблікову чисельність працівників підприємства на 0,55%.

Показники продуктивності праці зросли на 60,33 тис.грн./чол., або на 1,11 %. В якості узагальненого показника ефективності роботи підприємства пропонується розглядати рентабельність капіталу і рентабельність діяльності. Рентабельність капіталу збільшилася на 1,48 п.п., а рентабельність діяльності збільшилася на 0,2 п.п. Проаналізувавши показники, можемо зробити висновок, що втілення заходу щодо розширення асортименту продукції, призведе до покращення діяльності ТДВ "Яготинський маслозавод", та покращить його ефективність.

Висновки до розділу 3

Після розроблення шляхів підвищення ефективності діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» в сучасних умовах, ми розглянули програми та захід та обрали найдоцільніший а саме – поліпшення асортименту підприємства.

Оновлення та розширення асортименту продукції, що випускається на базі наявного обладнання. Цей захід виявився, менш ризиковим. В якості продукту для розширення асортименту ми обрали вівсяне молоко. З вище наведеного можемо зробити висновок, що впровадження нового продукту вівсяне молоко, матиме прихильників серед споживачів, які ведуть здоровий спосіб життя, що у наш час є дуже розповсюдженим, а також серед споживачів, яким просто буде до вподоби його смак.

Обґрунтувавши доцільність впровадження заходу та його вплив на основні показники діяльності підприємства ми з'ясували, що чистий прибуток до початку реалізації програми становив 255 160 тисячі гривень, реалізація проекту призвела до збільшення цього показника на 5,46 %, і чистий прибуток став досягати 269 091,8 тисячі гривень. Чистий прибуток від реалізації

продукції збільшився на 75621 тис.грн., або на 1,56 %. Повні витрати збільшилися на 58631 тис.грн., або на 1,33 %, у зв'язку зі збільшенням обсягу виробництва.

Ми з'ясували, що захід є рентабельним та покращить основні показники підприємства. Тож створення цього заходу є доцільним та прибутковим, сприятиме підвищенню ефективності досліджуваного підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Підвищення ефективності діяльності компаній в сучасних умовах є дійсно важливою темою. У сучасному бізнес-середовищі, де конкуренція постійно зростає, а ринкові умови та вимоги постійно змінюються, ефективність стає все більш важливим фактором успіху компанії. Це стосується як великого, так і малого бізнесу. Компанії, які здатні ефективно вирішувати проблеми та використовувати ресурси, можуть отримати перевагу над своїми конкурентами. Підвищуючи операційну ефективність, компанії можуть оптимізувати процеси, знизити витрати, поліпшити якість продукції та послуг, прискорити виробництво і збільшити прибуток.

Охарактеризувавши теоретичні та методичні засади підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах, можемо зробити висновок, що ефективність на рівні підприємства характеризується співвідношенням між кількістю отриманих результатів, тобто прибутком, і кількістю ресурсів, витрачених або інвестованих у виробничу діяльність. Підвищення рівня ефективності може бути досягнуто або за рахунок залучення меншої кількості ресурсів для досягнення того ж результату, або за рахунок використання тих же ресурсів для досягнення збільшення результатів економічної діяльності.

Визначення ефективності завжди має значення, близьке до поняття результативності, показує результати діяльності, є основою для оцінки діяльності компанії, конкурентоспроможності, характеризує особливості роботи. Ефективність-це загальна економічна категорія суспільно-економічної формації, яка є вираженням кінцевого результату виробництва-співвідношення між отриманим ефектом і загальними витратами на виробництво.

Проаналізувавши діяльність ТДВ «Яготинський маслозавод» можемо зробити висновки, що ціни на сировину мають динаміку до зростання та

визначаються з огляду на рівень цін, які складаються на ринку. На ринку сировини існує жорстка конкуренція між переробними підприємствами, що призводить до постійного зростання ціни на сировину. Крім того, найвищі ціни на сировину спостерігаються в зимовий період, найнижчі – в період масового виробництва молока влітку.

Підприємство функціонує на основі складної багатоступеневої виробничої структури, яка характеризує заготівельні, переробні, складальні та виробничі процеси на підприємстві. Досліджувана виробнича структура складається з цехів та обслуговуючих підрозділів. Після розроблення шляхів підвищення ефективності діяльності ТДВ «Яотинський маслозавод» в сучасних умовах, ми розглянули програми та захід і обрали найдоцільніший а саме – поліпшення асортименту підприємства. Оновлення та розширення асортименту продукції, що випускається на базі наявного обладнання. Цей захід виявився, менш ризиковим. В якості продукту для розширення асортименту ми обрали вівсяне молоко. З вище наведеного можемо зробити висновок, що впровадження нового продукту вівсяне молоко, матиме прихильників серед споживачів, які ведуть здоровий спосіб життя, що у наш час є дуже розповсюдженим, а також серед споживачів яким смакують подібні продукти.

Обґрунтування доцільності впровадження заходу та його впливу на основні показники діяльності підприємства ми з'ясували, що впровадження заходу та його впливу на основні показники діяльності підприємства ми з'ясували, що чистий прибуток до початку реалізації програми становив 255 160 тисячі гривень, реалізація проекту призвела до збільшення цього показника на 5,46 %, і чистий прибуток став досягати 269 091,8 тисячі гривень. Чистий прибуток від реалізації продукції збільшився на 75621 тис.грн., або на 1,56 %. Повні витрати збільшилися на 58631 тис.грн., або на 1,33 %, у зв'язку зі збільшенням обсягу виробництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амосов О. Ю. Формування потенціалу підприємства: організаційний та управлінський аспект. Бізнес Інформ. 2019. № 12. С. 337–340.
2. Андрійчук В. Г. Теоретико-методологічне обґрунтування ефективності виробництва. Економіка АПК. 2017. № 5. С. 52–63.
3. Базилевич В. Д. Економічна теорія: політекономія 6-те вид. перероб. і доп. К.: Знання-Прес, 2017. 154 с.
4. Вовк О. М. Ковальчук А. М. Кривенко В. О. Концептуальні основи забезпечення ефективності інвестиційної діяльності транспортних підприємств. Вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент». 2020. № 42. С. 50–54.
5. Волкова Н.А., Волчек Р.М., Гайдаєнко О. М. Економічний аналіз: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ. 2016. 310 с.
6. Вороніна А.В. Менеджмент : навч. посіб. Кам'янське : ДДТУ, 2019. 352 с.
7. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підручник. Ірпень: Ун-т ДФС України, 2019. 409 с.
8. Давідіч Ю. О., Фалецька Г. І., Ольхова М. В. Конспект лекцій з дисципліни «Ефективність транспорту». Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова 2019. 74 с.
9. Дейнега І.О., Дейнега О.В., Лорві І.Ф. Маркетинговий менеджмент: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівська політехніка, 2014. 380 с.
10. Дорошенко Г. О. Менеджмент: навч. посіб. Харків : ВСВ-Принт, 2015. 299 с.
11. Економічні ризики: методи вимірювання та управління: навч. посіб. За заг. ред. Скопенко Н.С. К.: Видавничий дім «Кондор», 2021. 348 с.
12. Жнякін Б. О., Краснова В. В. Економіка підприємства: навч. посібник для вузів. Донецьк: Альфапрес, 2019. 160 с.

13. Залюбінська Л.М., Скорик М.Л. *Управління персоналом : підручник.* Одеса : ОНУ, 2016. 250 с.
14. Іванілов О. С. *Економіка підприємства: підручник.* К.: Центр учбової літератури, 2021. 728 с.
15. Кендюхов О. В., Болгов В. Є., Залізнюк В. П. Чинники ефективності експортної діяльності підприємства. *Економіка і організація управління.* 2020. № 1. С. 38–51.
16. Ковальчук К.Ф. *Управління персоналом : навч. посіб. для студентів спец. 073 Менеджмент; Нац. металург. акад. України.* Дніпро : Акцент ПП, 2019. 302 с.
17. Круш П.П., Подвігіна В.І., Гулевич В.О. *Організація виробництва: підручник.* К.: Каравела, 2018. 552с.
18. Лазебник Л. Л. *Економіка підприємства : навч. посіб.* Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2018. 499 с.
19. Лепьохіна О. В. Рентабельність підприємства і механізм управління розподілом прибутку підприємств машинобудування. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України.* Випуск 1, 2011. 311 с.
20. Лучко М. Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. *Фінансовий аналіз. навч. посіб.* Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.
21. Лямець В. І. *Системний аналіз. Вступний курс. 2-е вид., перероб. та допов.* Х.: ХНУРЕ, 2020. 396 с.
22. Мазаракі А.А., Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. *Основи менеджменту: підручник.* Харків: Фоліо, 2014. 846 с.
23. Мазур А. М., Мазур М. М. Амортизаційна політика: теоретичні аспекти та роль у підвищенні ефективності діяльності суб'єктів підприємництва. *Приазовський економічний вісник.* 2019. Випуск № 5 (05). С. 294–298.

24. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність : підручник. К.: Кондор, 2019. 472 с.
25. Мальська М.П. Менеджмент організацій : навч. посіб. К.: SBA-Print, 2019. 190 с.
26. Менеджмент персоналу : навч. посіб. За заг. ред. О.І. Драган. К.: МПП «ЛИНО», 2022. 612 с.
27. Михайлов С.І., Степасюк Л.М., Городенко С.В. Економіка підприємства : навч. посіб. К.: Компринт, 2018. 417 с.
28. Михальчук Л. В., Батуріна І. В. Конкурентне середовище підприємства у сучасних умовах. Вісник ЖДТУ. 2019. № 3 (69). С. 152–156.
29. Міщук Г.Ю., Джигар Т.М., Шишкіна О.О. Економічний аналіз: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2017. 156 с.
30. Мочерний С. В. Основи підприємницької діяльності. К: Академія, 2017 р. 280 с.
31. Мочерний С. В., Єрохін С. А., Каніщенко Л. О. та ін. Основи економічної теорії. К.: Знання, 2020.
32. Мошек Г.Є. Основи менеджменту. Теорія і практика : навч. посіб. К.: ЛіраК, 2017. 527 с.
33. Муромець Н.Є., Мирошніченко Ю. В., Мезіна В. В., Корсаков Д. О. Менеджмент : навч. посіб. Харків , 2017. 322 с.
34. Організація виробництва на підприємствах харчової промисловості: підручник . ред. Т. Л. Мостенська; Нац. ун-т харч. технол. К. : Кондор, 2012. 492 с.
35. Орлов П. А. Економіка підприємства: навчальний посібник. Х.: ХНЕУ, 2017. 401 с.
36. Основи менеджменту: базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів, за ред. А.А. Мазаракі. Харків: Фоліо, 2014. 846 с.

- 37.Осовська Г. В., Осовський О. А. Менеджмент : підручник, К.: КондорВидавництво, 2015. 563 с.
- 38.Офіційна фінансова звітність ТДВ «Яготинський маслозавод». URL: https://clarity-project.info/edr/00446003/finances?current_year=2022 (дата звернення: 19.04.2024)
- 39.Офіційний сайт Milkua.info. URL: <http://milkua.info/uk/post/molocnotovarni-fermi-vijsli-na-dovoenni-rivni-virobnictva-moloka-v-2023-roci> (дата звернення: 19.04.2024)
- 40.Палеха Ю., Мошек Г., Миколайчук І. Основи менеджменту теорія і практика: навч. посіб. К. : Ліра-К. 2018. 528 с.
- 41.Петрович Й.М., Новаківський І.І. Управління проектами. К.: Кондор, 2018. 396с.
- 42.Пилипенко О.В. Стратегічний аналіз: навч. посіб. К. : ДП "Видавничий дім "Персонал", 2018. 350с.
- 43.Поліщук І.І., В. В. Швед В.В. Управління персоналом : навч.-метод. посіб. Вінниця : Твори, 2019. 283 с.
- 44.Попова В.Д., Маценко В.Д. Стратегічний аналіз: навч. посіб. Чернівці: ЧНУ, 2018. 157с.
- 45.Прохоров В.В., Давидова О.Ю. Організація виробництва: навч. посіб. Харків. Видавництво Іванченко І.С., 2018, 275 с.
- 46.Рац О.М. Визначення сутності поняття «ефективність функціонування підприємства». Економічний простір: Зб. наук. праць. 2018. №15. С. 275-285.
- 47.Рогач С.М. Економіка підприємства: навч. посіб. К.: Компринт, 2018. 391 с.
- 48.Романченко Н. В., Кожемякіна Т. В., Пічик К. В. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : НаУКМА, 2018. 302 с.

49. Савченко О. А., Грек О. В., Тимчук А. В., Очколяс О. М. Загальні технології харчових виробництв : навч. посіб. К.: Компринт, 2020. 277 с.
50. Сенишин О.С., Кривешко О.В. Маркетинг: навч. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, Простір-М, 2020. 437 с.
51. Старостіна А.О., Гончаров Н.П., Крикавський Є.В. Маркетинг: підручник. К.: Знання, 2019. 1070 с.
52. Сурмін Ю. П. Теорія систем і системний аналіз: навчальний посібник. К.: МАУП, 2019. 368 с.
53. Теоретико-методологічні основи аналізу та врахування господарського ризику в діяльності підприємств: Монографія. Керівник авт. кол. Н.С. Скопенко. К.: Кондор-Видавництво, 2015. 301 с.
54. Ткаленко Н.В., Ремньова Л.М., Маргасова В.Г., Виговська В.В., Ніколаєнко Ю.В. Інвестиційний менеджмент: навч. посіб. К.: Кондор, 2021. 232с.
55. Управління персоналом : підручник. За ред. Шубалого О. М. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2018. 403 с.
56. Управління ризиками на підприємствах харчової промисловості: Монографія. Керівник авт. кол. І.В.Федулова. К.: ЦП «Принтцентр», 2016. 321 с.
57. Федулова І.В. Скопенко Н.С. Економічні ризики та методи їх вимірювання: навч. посіб. К.: ЦП «Принтцентр», 2016. 292 с.
58. Федулова Л. І. Менеджмент організацій: підручник. К.: Либідь, 2018. 448 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство **ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"** Дата (рік, місяць, число) **2024 01 01** за ЄДРПОУ **00446003**

Територія **Київська** за КАТОТТГ **1** **UA32040210010094429**

Організаційно-правова форма господарювання **Товариство з додатковою відповідальністю** за КОПФГ **250**

Вид економічної діяльності **Перероблення молока, виробництво масла та сиру** за КВЕД **10.51**

Середня кількість працівників **2 921**

Адреса, телефон **вулиця Шевченка, буд. 213, м. ЯГОТИН, БОРИСПІЛЬСЬКИЙ РАЙОН, Київська обл., 07700, Україна** **55663**

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)		р.	
на	31 грудня 2023	Форма №1 Код за ДКУД 1801001	
А К Т И В	Код ядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 528	1 295
первісна вартість	1001	11 581	9 526
Незавершені капітальні інвестиції	1002	10 053	8 231
накопичена амортизація	1005	-	-
Основні засоби	1010	390 541	415 608
первісна вартість	1011	811 917	898 932
знос	1012	421 376	483 324
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	32 020	30 570
Усього за розділом I	1095	424 089	447 473
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	165 465	192 592
виробничі запаси	1101	117 522	106 103
незавершене виробництво	1102	6 581	9 745
готова продукція	1103	37 927	70 083
товари	1104	3 435	6 661
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	592 908	623 833
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	11 642	25 628
з бюджетом	1135	12 613	14
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	56	68
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	806 529	831 558
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 977	206
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	7 818	41 043
готівка	1166	4	2
рахунки в банках	1167	7 814	41 041
Витрати майбутніх періодів	1170	452	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-

Продовження додатку А

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	4 470	2 165
Усього за розділом II	1195	1 604 930	1 717 107
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 029 019	2 164 580

Пасив	Код Рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			3 797
Внески до незареєстрованого статутного зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 797	-
Капітал у дооцінках	1401	-	-
Додатковий капітал	1405	-	-
емісійний дохід	1410	-	-
накопичені курсові різниці	1411	-	-
Резервний капітал	1412	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1415	1 528	1 528
Неоплачений капітал	1420	679 715	934 870
Вилучений капітал	1425	-	-
Інші резерви	1430	-	-
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	685 040	940 195
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	27 913	13 957
Інші довгострокові зобов'язання	1515	225 982	225 359
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	253 895	239 316
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	366 248	485 430
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	21 756	22 609
товари, роботи, послуги	1615	214 804	244 287
розрахунками з бюджетом	1620	33 616	25 101
у тому числі з податку на прибуток	1621	4 681	6 811
розрахунками зі страхування	1625	2 301	2 721
розрахунками з оплати праці	1630	7 979	9 913
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	641	579
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	1 774	1 774
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	409 228	154 117
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	24 879	31 639
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6 858	6 899
Усього за розділом III	1695	1 090 084	985 069
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1800	-	-
Баланс	1900	2 029 019	2 164 580

Корвінчик

Головний бухгалтер

1 Кошикатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

2 Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує

ПРИЛИНКО ІГОР ЛЕОНІДОВИЧ

Каплій Оксана Олександрівна

ФЕДЕРАЛЬНИЙ АУДИТОРОМ
ТОБ АК «Кроу Україна»

6.04.24

Генерал М. /

Додаток Б

Підприємство **ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ**
"ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2024	01	01
00446003		

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2023 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4 857 266	3 736 091
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховання</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3 979 309)	(3 090 847)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	877 957	645 244
збиток	2095	(-)	(-)
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	2105	-	-
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	19 109	47 017
<i>у тому числі:</i>	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(44 464)	(37 602)
Витрати на збут	2150	(367 149)	(296 742)
Інші операційні витрати	2180	(41 416)	(65 926)
<i>у тому числі:</i>	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	444 037	291 991
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	1 836	1 745
Інші доходи	2240	1 390	882
<i>у тому числі:</i>	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(138 408)	(116 777)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>	2275	-	-

Продовження додатку Б

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	308 855	177 841
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(53 695)	(22 202)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	255 160	155 639
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	255 160	155 639

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 246 084	2 634 094
Витрати на оплату праці	2505	249 790	195 918
Відрахування на соціальні заходи	2510	52 222	47 339
Амортизація	2515	73 423	75 141
Інші операційні витрати	2520	288 693	200 416
Разом	2550	3 910 212	3 152 908

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ПРИЛІПКО П'ОР ЛЕОНІДОВИЧ

Каплій Оксана Олександрівна

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»

26.04.24 *Gen / Yermilov B. B.*

Додаток В

Підприємство **ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"** (найменування)

Дата (рік, місяць, число) **2024** за ЄДРПОУ **00446003**

КОДИ		
2024	01	01
00446003		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за **Рік 2023** р.

Форма №3 Код за ДКУД **1801004**

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	6 211 095	4 855 631
Повернення податків і зборів	3005	-	16
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	4 889	3 105
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	122 747	181 264
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	934	682
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	1	35
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	1 691	2 591
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(5 420 617)	(4 730 617)
Праці	3105	(204 169)	(161 536)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(54 868)	(43 471)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(286 052)	(171 939)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(51 564)	(17 521)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(181 555)	(112 244)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(52 933)	(42 174)
Витрачання на оплату авансів	3135	(571)	(375)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(-)	(-)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(7 579)	(6 938)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	367 501	-71 552
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	23 800	8 000
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	52 500	-

Продовження додатку В

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(109 425)	(37 742)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(8 000)	(59 626)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(328 923)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-370 048	-89 368
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	596 120	5 583 619
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	491 614	5 388 029
Сплату дивідендів	3355	(5)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(68 683)	(59 059)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	35 818	136 531
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	33 271	-24 389
Залишок коштів на початок року	3405	7 818	31 692
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(46)	515
Залишок коштів на кінець року	3415	41 043	7 818

ПРИЛІШКО ІГОР ЛЕОНІДОВИЧ

Каплій Оксана Олександрівна

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»
26.04.24

Продовження додатку Г

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	(5)	-	-	(5)
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом з капіталом	4295	-	-	-	-	255 155	-	-	255 155
Валюта на кінець року	4300	-	-	-	-	1 528	934 870	-	940 195

керівник
 головний бухгалтер
 ІГОР ЛЕОНІДОВИЧ
 ОКСАНА ОЛЕКСАНДРІВНА

ПРИЛІПКО ІГОР ЛЕОНІДОВИЧ

Каплій Оксана Олександрівна

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
 ТОВ АК «Кроу Україна»
 26.04.24 *Генеральний директор*

Продовження додатку Д

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом зміни в капіталі	4295	-	-	-	-	155 639	-	-	155 639
Залишок на кінець року	4300	3 797	-	-	1 528	679 715	-	-	685 040

Косяченко Сергій Олександрович

Каплій Оксана Олександрівна

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»

26.04.24 / Yemice B.B.